

581.9(47.641)

В 19 р. 3.

13274

і. я. васількоў і з. м. дзянісаў

Расьлінныя згуртаваньні поймы ракі Проні

Асобны адбітак з „Працы Горы-Гарэцкага
Навуковага Т-ва“ т. VI.

ГОРКІ, БССР
Друкарня Акадэміі
1 9 2 9

581

nr 76
581.9(47.6)
В.19р.3
I. Я. Васількоў і З. М. Дзянісаў

Расьлінныя згуртаваньні поймы ракі Проні

Рака Проня належыць да Дняпроўскага вадазбору (басэйну). Яна каля мястэчка Прапойска ўліваецца ў раку Сож—левую прытоку Дняпра. Вышняявіна ракі Проні мае выгляд невяліччай рэчкі і толькі пасля далучэньня да яе ў раёне г. Горы-Горак прытокаў Капылкі і Паросіцы—Проня робіцца больш значнай і ўтварае ў межах Натальлінскай сенажці і паплавоў, а таксама Зарэцкай Слабады невялікую пойму. Недалёка ад мястэчка Дрыбіна, пры ўтоку ў Проню ракі Быстрай пойма дужа пашыраецца. Берагі ракі. Далі, ляжучыя ў гэтым раёне, характэрныя сваімі рэчышча ракі. Берагі больш менш задзярнёныя і вельмі выкрунтасістыя. Сучаснае русла вышнявіны ракі амаль што цалкам ляжыць у тоўшчы міжледавіковых пяскоў, якія выходзяць тут дзе-ні-дзе на паверхню. Рэчышча сярэдняга бегу, пачынаючы ад вёскі Каралёўкі, а таксама і рэчышча ніжэйшага бегу, ляжыць на марэне першага зьледзяненьня. Толькі (паводле даных прафэсара А. А. Жароўскага) каля бальніцы вёскі Дрыбін рака Проня прарэзвае марэну першага зьледзяненьня і агаляе карэнныя далавіковыя адклады. Тут у рэчышчы зьяўляецца Туронская крэйда. Пачатак утварэньня старажытнай поймы ракі Проні адбываецца ў пэрыяд паміж адкладамі другое марэны і эпохай лёсаўтварэньня. Потым гэтая старажытная пойма была зьніжэная флювіягляцыяльнымі адкладамі эпохі лёсаўтварэньня. Формаваньне сучаснае поймы адбывалася ў пэрыяд наступны за адкладам лёсу ды працягваецца да нашага часу. Яна зараз пакрыта адкладамі дэлювія, змытага з вакольных (адносна поймы) плято, а таксама і алювіяльнымі адкладамі разводзьдзяў самое ракі. Склад гэтых адкладаў не аднолькавы, ён носіць выразныя сьляды мэханічнага складу плято, якія акружаюць пойму. Пойма ракі Проні да вёскі Каралёўкі ляжыць у краіне магутнага лёсу, які пакоіцца на чырвонай марэне другога зьледзяненьня. Недалёка вёскі Старакожаўкі праходзіць значнае зьніжэньне і магутныя лёсы зьмяняюцца пяскамі. Зразумела, ня толькі характар поймавых адкладаў гэтых двух частак поймы розны, але розныя таксама расьлінны насьціл і згуртаваньні расьлін. Загэтым пры апісаньні расьліннасьці поймы ракі Проні зручна падзяліць апісаньне на дзьве часткі: 1) пойма ў краіне лёсавых сугліністых плято; 2) пойма ў зоне пяскоў і буйных супяскоў.

За аснову метаду апісання расьлінных згуртаваньняў намі ўзята метадыка палявых батанічных дасьледваньняў П. Сырэйшчыкава ды Алехіна. Апісваюцца згуртаваньні ў сваіх натуральных межах. Мноства абазначаецца па спосабу Друда. У ярусных згуртаваньнях вышыня 1-га ярусу звычайна дасягае 80 см. і вышэй, вышыня 2-га—даходзіць 30 см., 3-га—10 см. Махі ў асобныя ярусы не выдзяляюцца. Для азначэньня стадый вэгэцатыі намі ўжываюцца агульна прынятыя наступныя адзнакі:

- „—“ расьліна мае толькі разетку лісьцяў, або ня цвітуе сьцябло,
 „)“ — расьліна пачынае цвісьці;
 „○“ — „ у поўным цьведзе;
 „(“ — „ адцвітае;
 „+“ — „ адцвітае, насенне яшчэ не пасьпела;
 „#“ — „ насенне пасьпела і высыпаецца.

Гэтая азначка камбінуюцца, калі ў межах асацыяцыі адзін і той-жа сустрэаецца ў розных стадыях вэгэцатыі, альбо калі цяжка вызначыць адну пэўную стадыю; у гэтых выпадках стадыя вэгэцатыі, якая пераважае, ставіцца намі на першым месцы, напрыклад) ○; + (. Гушчыня травастой паравняецца з бязьменнай адзінкай гушчыні, пры якой бачны картонны экран на адлегласьці аднаго мэтру робіцца ня бачным. Такія гушчыні намі ўмоўна азначаюцца лікам 10. Гушчыні большыя чым ўмоўная адзінка будуць выяўляцца лічбамі больш 10. Так, напрыклад, калі экран ня відаць на адлегласьці $\frac{3}{4}$ мэтра, дык гушчыня травастой будзе азначана лічбай, якая атрымаецца ад падзелу 10 на $\frac{3}{4}$, гэта значыць $=1,33$. Гушчыні меншыя ўмоўнай адзінкі будуць азначацца лічбамі меншымі 10. Напрыклад, калі экран ня відаць на адлегласьці $1\frac{1}{2}$ мэтра, то гушчыня травастой будзе наступная: $10 : 1\frac{1}{2} = \frac{10,2}{3} = 6,6$. Пры гэтым асобна будзе шукацца гушчыня травастой для верхняга ярусу і асобна для сподніх (так званых падседу).

Сустрэальнасьць відаў у межах асацыяцыі вызначалася па Раунк'еру а ступень пакрыцьця—па метаду Хульт-Сэрнандэра. Апісваюцца разрэзы глебы і для большасьці асацыяцыі на глыбіні 10 і 20 см. браліся ўзоры глебы для вызначэньня кісьлянасьці глебы (РН). Апошняя вызначалася электрамэтрычным спосабам у лябараторыі глебазнаўства Б.С.-Г. Акадэміі. У гэтай-жа лябараторыі супрацоўнікам Г. Хорошуновым былі зроблены і механічныя аналізы глебы некаторых расьлінных згуртаваньняў¹⁾

Дасьледвана ня ўся пойма ракі Проні, а толькі частка поймы ў ніжнім раёне ракі (ад чыгункі. Заліва-Зучэ да фольварка Іванова) да ў сярэднім бегу ракі ад вёскі Старакожаўкі да вёскі Галавічы. Абсьледваньне было зроблена ў чэрвені—ліпені 1927 году.

¹⁾ Вызначэньне механічнага складу глебы рабілася па падзелу праф. Я.Н. Афанасьева

Папярочныя нівэлірныя профілі № 1, № 2, № 3 і № 4, а таксама і вокамерная з'ёмка (гл. плян 1, 2) паказваюць, што пойма ракі Проні ў раёне паплавоў Горацкага камгасу, Натальлінскага поплаву, ды паплавоў вёскі Зарэцкае Слабады і фольварка Іванова можа быць падзелена на тры зоны. Гэтыя зоны наступныя: тэрасавая, асяродкавая і калярэчышчная. Калятэрасавая зоны, як гэтакае,—зніжанае і дужа забалочанае—ў гэтым раёне поймы ясна не назіраецца; яна злучаецца часткова з пакатай тэрасавай, а гэта апошняя ў большасьці непасрэдна пераходзіць ў асяродкавую зону. У месцах, дзе ў пойму ўпадаюць задзярнёныя балкі (рэчышчы невялікіх рэчак) адсутнічае і тэрасавая зона. Пры ўтоку гэтых балак мы

пераходзім на вільготна-замахавае сенажаці, за якімі далей ужо па-явіцца асяродкавая зона поймы. Такі выгляд мы сустракаем на левабярэжнай пойме ракі Проні зараз-жа за палатном чыгункі; тут знаходзіцца сенажаці Горацкага камгасу. Сама пойма яшчэ невялікая, каля чыгункі ў папярочніку, тэрасавая зона зьлёгка ўзвышаецца над асяродкавай і толькі далей, у напрамку Натальлінскага сенажаці, яна набывае характэрна-тэрасавую, шырыня якой вагаецца паміж 40—60 мэтраў. Пры прастору камгаскіх паплавоў яскрава азначаных расьлінных згуртаваньняў у гэтай зоне няма; тут не назіраецца таксама пэўнай ярусы, калі ня лічыць ярусу махоў. Абсьледваньне тут зроблена 28/VI 1927 году. Фон гэтае часткі лугу чырвона-жоўты. Тут шмат *Lychnis flos* L., *Polygonum bistorta* L., *Pedicularis palustris* L., *Trifolium pratense* L., *Acer* L., *Rhinanthus major* Rauff., усе яны якраз цвітуць. Расьці разьмяркоўваюцца так: па перыфэрыі зоны бліжэй к полю злучаюцца купіны з *Polytrichum commune* L., па схілах пераважае *Calluna squarrosa* Warntz, каля асяродкавае зоны ў масе зьяўляюцца *Climacium dendroides* L. (cop²) і *Thuidium Philiberti* Limpr. (cop¹) і іншых назіраюцца дзярванкі *Aulacomnium palustre* Schewng. су-апаўна *Dicranum Bonjeanii* de Not. У некаторых месцах гэтае зоны кам-паплавоў назіраецца шмат купін, яны ўсцяж пакрыты *Climacium dendroides*, паміж купін, а таксама і ў асноў іх, пераважае *Aulacomnium palustre* срод якога пападаюцца асобныя сьцябелькі *Mnium seligeri* Jur. і іншых у збытку расьце асака *Carex caespitosa* і *Polygonum bistorta*. Апісаньне відавога складу травастой гэтае зоны відаць з ніжэйпа-данай сьпісаў расьлін. Першы сьпіс адносіцца к частцы тэрасавая зоны, другі—к частцы асяродкавае зоны, а трэці—к частцы калярэчышчнае зоны. Усе сьпісы ўправа ад балкі, бліжэй да чыгуначнай дарогі, другі—ад балкі, далей ад дарогі, трэці—ад балкі, якая ляжыць к межах утоку самае балкі і ніжэй па бегу ракі ў напрамку Натальлінскага сенажаці.

НАЗВА РАСЬЛІН			Сьпіс 1	Сьпіс 2	НАЗВА РАСЬЛІН			Сьпіс 1	Сьпіс 2
			м н о с т					м н о с т	
1	Anthoxanthum odoratum L.	spr	sol	32	Brunella vulgaris L. . . .	—	sol. gr.		
2	Aira Caespitosa L. . . .	sol	spr	33	Carum Carvi L.	sol	—		
3	Agrostis vulgaris With .	spr	—	34	Campanula glomerata L. .	sol	sol		
4	„ alba L.	—	sol	35	Centaurea Jacea L. . . .	sol	—		
5	Briza media L.	cop ¹	cop ¹	36	Campanula patula L. . .	—	sol		
6	Cynosurus cristatus L. .	sol	—	37	Carduus crispus L. . . .	—	Un.		
7	Festuca pratensis Huds .	sol	sol	38	Filipendula Ulmaria Max.	—	spr		
8	„ rubra L.	spr	spr	39	Geum rivale L.	sol	spr		
9	„ ovina L.	—	spr	40	Galium uliginosnm L. . .	spr. gr.	spr. gr.		
10	Glyceria fluitans R. Br. .	—	sol. gr.	41	„ verum L.	sol	—		
11	Nardus stricta L.	cop ¹	—	42	Leucanthemum vulgare Lam	sol	—		
12	Phleum pratense L. . . .	spr. gr.	sol. gr.	43	Lychnis flos cuculi L. . .	spr	cop ²		
13	Poa trivialis L.	—	spr	44	Lysimachia vulgaris L. . .	sol	—		
14	Carex caespitosa L. . . .	—	cop ²	45	Myosotis palustris Lam. .	—	spr		
15	Carex Goodenoughii Say	cop ¹	cop ¹	46	Orchis latifolia L.	sol	—		
16	„ panicea L.	spr	spr	47	„ maculata L.	—	sol		
17	Eriophorum angustifolium Roth	—	sol	48	Potentilla anserina L. . .	—	sol		
18	Equisetum limosum L. . .	—	sol	49	„ tormentilla Neck	sol	sol		
19	„ palustre	—	spr	50	Ranunculus acer L. . . .	sol	spr		
20	„ limosum v. ver- ticillatum Döll.	—	sol	51	„ flamula L.	—	sol		
21	Luzula campestris D. C. .	cop ²	sol	52	„ repens L.	—	spr		
22	Juncus lamprocarpus Ehrh	—	sol	53	Sagina nadosa Fenzl. . .	—	sol		
23	Trifolium hybridum L. . .	—	sol	54	Polygonum Bistorta L. . .	sol	spr. gr.		
24	„ pratense L.	spr. gr.	cop ¹	55	Polygala vulgaris L. . . .	spr	—		
25	„ repens L.	—	sol gr.	56	„ comosa Schk	sol	—		
26	„ spadiceum	sol	—	57	Plantago media L.	—	sol		
27	Vicia cracca L.	spr	sol	58	„ lanceolata L.	—	spr		
28	„ sepium L.	—	sol	59	Stellaria graminea L. . .	sol	—		
29	Lathyrus pratensis L. . .	—	sol	60	Thymus chamaedrys Fr. .	spr	spr. gr.		
30	Achillea millefolium L. .	sol	sol	61	Rhinanthus maior Kauff .	spr	cop ¹		
31	Alchemilla vulgaris L. . .	cop ¹	—	62	Rumex acetosa L.	sol	spr		

Бліжэй к асяродкавай зоне пераважаюць такія віды:

Garex Goodenoughii . .	cop ²	—	Eriophorum latifolium	sol	—
„ panicea	spr	—	Hoppe	sol	—
„ flava L.	spr	—	Equisetum palustre L. . .	sol	—
Heliocharis palustris R. Br.	spr	—	Camarum palustre L. . .	spr	—

а ў канаве, якая праходзіць усцьяжк балкі сустракаюцца:

НАЗВА РАСЬЛІН	Сьпіс 1	Сьпіс 2	НАЗВА РАСЬЛІН	Сьпіс 1	Сьпіс 2
	м н о с т			м н о с т	
Carex gracilis Curt . . .	—	spr gr.	Carex vulpina L.	—	sol
„ riparia Curt . . .	—	sol gr.	Menyanthes trifoliata L. .	—	spr. gr.
„ rostrata Stokes . .	—	sol gr.	Alisma Plantago L. . . .	—	sol
„ vesicaria L. . . .	—	sol	Rumex aquaticus L. . . .	—	sol

З параўнаньня сьпісаў відаў, што першае разнатраўе па відавому складу стаіць бліжэй да элакава-сухадольнага тыпу разнатраўяў, другое жа — зьяўляецца вільготна-асокавым.

Асяродкавая зона поймы камгаскіх папавоў у сваім пачатку дужа зьніжана. Каля рэчышчай зоны няма, бераг ракі пакаты і вельмі забалочаны. Недалёка ад берагу знаходзіцца амаль што чыстае згуртаваньне асокі *Carex diandra* Schrk. Плошча гэтага згуртаваньня каля 200 кв. мэтраў. На гэтай плошчы многа вады якая пры хадзьбе праціскаецца пад нагамі. Махавы насцьці складаецца з суцэльнага *Calliergon cuspidatum* Kindb (soc) і *Drepanocladus vernicosus* Warnst (cop²) і паміж іх сустракаюцца *Mnium Seligeri* Jur. (spr.). Ёсьць таксама *Marchantia polymorpha* L. (spr. gr.), паміж слявішчамі якой дзён-дзе трапляюцца асобныя экзэмпляры *Mnium Seligeri* і мажліва *Mnium rugicum* Laurer. Фон згуртаваньня шэра-зялёны ад *Carex diandra*. На гэтым фоне выдзяляюцца адзіночныя белыя галоўкі падвоя вузкаліснага (*Eriophorum*). Відавы склад і роля асобных відаў згуртаваньня відаў з наступнага апісаньня:

НАЗВА РАСЬЛІН		ярус	мност	вэгэтацыя	^{0/0} сустра- каемасьці	акрыцьцё
1	Carex diandra	я ¹	soc	+	100	5
2	„ Goodenoughii	я ²	spr	+	30	2
3	„ rostrata	я ¹	cop ¹ . gr.	+	30	3
4	Eriophorum angustifolium	я ¹	spr	+	50	1
5	Equisetum limosum	я ¹	sol	—	20	1
6	„ palustre	я ²	cop ¹	—	100	4
7	Juncus lamprocarpus	я ²	sol	)	20	1
8	Heliocharis palustris	я ²	sol. gr.	o	10	1
9	Triglochin palustris L.	я ²	sol	o +	10	1
10	Agrostis alba	я ¹	sol	)	20	1
11	Festuca rubra	я ¹	spr	o	20	1
12	Poa palustris L.	я ¹	spr	)	40	2

	НАЗВА РАСЬЛІН	ярус	мносна	вэгэацыя	% сустрэ- каемасьці	акрыцьцё
13	Poa trivialis	я ¹	sol	)	20	1
14	Acorus Calamus L.	я ¹	sol	—	10	1
15	Caltha palustris L.	я ²	spr	⦿	60	2
16	Cardamine pratense	я ²	sol	+	10	1
17	Galium palustre	я ³	spr	○	30	1
18	„ uliginosum	я ³	cop ¹	○	90	3
19	Geum rivale	я ²	sol	+	20	1
20	Myosotis palustris	я ²	sol	○	20	1
21	Pedicularis palustris L.	я ²	spr	○+	20	1
22	Linum catharticum L.	я ³	sol	○	10	1
23	Ranunculus flammula L.	я ²	sol	○	10	1
24	Sagina nadosa	я ³	sol	○	10	1

Гушчыня травастой і сярэдняя колькасьць паветрана-сухое масы з аднаго кв. мэтру гэтага згуртаваньня можна бачыць з наступнай таблічкі у якой падаецца таксама і працэнтавы стасунак масы па групам Grami-
неае, Сурэаеае, Leguminosae і рознатраўя. Да групы Сурэаеае, адно-
сяцца і прадстаўнікі Juncaceae Juncaginaceae і Equisetaceae.

Гушчыня		Колькасьць		%			
в ярусу	пад.	кв. мэтр	гэктар	Gram	Cyper	Leg	Разнат.
2,7	5	132 gr.	1320 к.	1,3	95,2	0	3,5

Глеба слаба кіслая, рН на глыбіні 10—20 см.=5.93.

Далей ад згуртаваньня Carex diandra па бегу ракі асяродкавая зона камгаскіх паплавоў робіцца менш забалочанай; тут калісьці былі прака-
паны канавы, цяпер яны ледзьва прыкметны, бо запылі і зараслі. У гэтай больш высокай і шырокай часацы асяродкавае зоны суцэльны махавы насьціл складаецца з Thuidium Philibertii Limpr. (soc), у зьніжа-
ных мясцох сустракаецца шмат Climacium dendroides і Calliergon cuspi-
datum, сярод апошніх там-сям трапляюцца Bryum ventricosum Dicks і Mnium seligeri. Тут пераважае асака Carex goodenoughii, яна утварае
два згуртаваньні, якія адмяжоўваюцца адно ад другога канавай. Відавы
склад гэтых згуртаваньняў наступны.

	НАЗВА РАСЬЛІН	ярус	мност	вэг.	% сустр.	акр.	мност	% сустр.	акр.
1	Carex Goodenoughii . . .	я ²	cop ³	+	100	4—5	cop ³	100	5
2	„ caespitosa	я ²	sol. gr.	+	10	1	spr gr.	20	1
3	„ canescens L.	я ²	sol	+	10	1	—	—	—

	НАЗВА РАСЬЛІН	ярус	мност	вэг.	% сустр.	акр.	мност	% сустр.	акр.
4	Carex flava	я ¹	sol	+	10	1	sol	10	1
5	Eriophorum angustifolium	я ¹	cop ¹	+	40	2	sol	10	1
6	„ latifolium	я ¹	sol	+	10	1	sol	20	1
7	Equisetum palustre	я ²	spr. gr.	—	20	1	spr. gr.	40	1
8	„ limosum	я ¹	sol	—	20	1	spr	60	1
9	Heliocharis palustris . . .	я ²	sol. gr.	○	10	1	—	—	—
10	Juncus lampracarpus	я ²	sol	+	30	1	sol	10	1
11	„ filiformis L.	я ²	—	+	—	—	sol	10	1
12	Aira caespitosa	я ¹	sol	)	30	1	sol	10	1
13	Agrostis alba	я ¹	sol	○	70	1	spr. gr.	30	1
14	Briza media	я ¹	sol	○	40	1	sol	20	1
15	Festuca pratensis	я ¹	sol	○	10	1	sol	10	1
16	„ rubra	я ¹	spr	○	100	2	sol	20	1
17	„ ovina	я ²	spr	○	100	2	spr	100	2
18	Poa trivialis	я ¹	spr	○	90	1	spr	70	1
19	„ pratensis L.	я ¹	sol	○	10	1	—	—	—
20	Phleum pratense	я ²	Un	)	—	—	—	—	—
21	Trifolium pratense	я ²	spr	○	30	1	spr	50	1
22	„ repens	я ³	sol	○	20	1	sol	30	1
23	Achillea millefolium	я ²	sol	—	10	1	sol	10	1
24	Brunella vulgaris	я ³	sol. gr.	○	20	1	spr. gr.	20	1
25	Caltha palustris	я ²	cop ¹ . gr.	⦿	40	1	sol. gr.	30	1
26	Cardamine pratensis	я ²	sol	⦿	10	1	sol	10	1
27	Comarum palustris	я ²	sol. gr.	○	10	1	—	—	—
28	Cerastium triviale Link . . .	я ²	sol	(	10	1	sol	10	1
29	Epilobium palustre L. . . .	я ²	sol	+	10	1	—	—	—
30	Filipendula Ulmaria	я ¹	sol	—	20	1	—	—	—
31	Galium palustre	я ³	spr	○	30	1	spr	10	1
32	„ uliginosum L.	я ³	spr	○	100	2	spr	80	2
33	Geum rivale	я ²	sol	+	60	1	sol	20	1
34	Hieracium pratense Tausch.	я ²	—	(	—	—	sol	10	1
35	Lychnis flos cuculi	я ¹	spr	○	80	1	spr	50	2
36	Linum catharticum	я ²	—	○	—	—	sol	10	1
37	Myosotis palustris	я ²	spr. gr.	○	60	1	sol	40	1
38	Menyanthes trifoliata	я ²	sol. gr.	+	10	1	—	—	—
39	Pedicularis palustris	я ²	sol	⦿	20	1	sol	10	1
40	Polygonum Bistorta	я ¹	sol	+	20	1	sol	70	1
41	Potentilla anserina L. . . .	я ³	spr	○	20	1	—	—	—
42	Ranunculus acer	я ¹	spr	○	90	2	sol	40	1
43	„ repens	я ²	spr	○	30	1	spr	40	1

на кочках

НАЗВА РАСЬЛІН	ярус	мног	вегетай.	0/0 сустр.	акр.	мног	0/0 сустр.	акр.	
---------------	------	------	----------	---------------	------	------	---------------	------	--

7	Equisetum palustre . . .	я ²	cop ¹	—	14	Leontodon autumnalis L. .	я ²	spr	(
8	Trifolium pratense . . .	я ²	cop ²	○	15	Leucanthemum vulgare .	я ²	sol	)
9	„ repens	я ²	spr	○	16	Plantago media	я ²	sol	○
10	Achillea millefolium . .	я ¹	sol	○	17	Ranunculus acer	я ¹	spr	○+

НАЗВА РАСЬЛІН		ярус	мносна	вэгэтацыя	% сустрэ- каемасьці	акрыўдэ
25	<i>Leontodon autumnalis</i>	я ²	spr	○	70	1
26	<i>Nasturtium palustre</i> D. C.	я ¹	sol	○	10	1
27	<i>Polygonum tomentosum</i> Schrk.	я ²	sol	—	10	1
28	<i>Potentilla anserina</i>	я ³	cop ¹	○	9	2—3
29	<i>Plantago media</i>	я ²	sol	○	20	1
30	„ <i>lanceolata</i>	я ²	sol	○	10	1
31	<i>Ranunculus acer</i>	я ¹	spr	+	20	1
32	„ <i>repens</i>	я ²	spr	○	60	1—2
33	<i>Rhinanthus major</i>	я ²	cop ¹	○	40	2
34	„ <i>minor</i>	я ²	sol	(	10	1
35	<i>Rumex acetosa</i>	я ¹	sol	○	10	1
36	„ <i>confertus</i>	я ¹	sol	—	10	1
37	<i>Taraxacum officinale</i> L.	я ²	sol	⦿	12	1
38	<i>Thalictrum angustifolium</i>	я ¹	sol	—	10	1
39	<i>Urtica dioica</i> L.	я ¹	Un. gr.	○	—	—

Гушчыня травастою і колькасць паветрана-сухое масы з аднаго кв. мэтру гэтага згуртаваньня наступныя:

Гушчыня		Масы		%			
в. ярусу	пад.	gr. з м.	кіл. гэк.	Gram	Cyper	Leg	Разнат.
4	20	385	3850	67	10,4	7	15,6

Разрэз глебы ў межах згуртаваньня такі:

A₁ = 10 см.—ясна-шэры, гумозны, наносны.

B₁ = 25 см.—слаба аглеёны з Fe₂O₃.

T = 20 см. — праслойка раскладзенага торфу.

G—глей.

Грунтавая вада на глыбіні мэтру ня знойдзена. Кісьліннасьць глебы (рН) наступныя: рН₁₀—7,54; рН₂₀—7,27. Калярэчышчная частка поймы камгаскіх лугоў, якая мяжуеца з згуртаваньнем *Carex diandra*, пакатая і вельмі забалочана. З пачатку ідуць зарасьнікі: *Acorus Calamus* (аер), далей, па бегу ракі, каля самага русла знаходзіцца невялічкі плячок, дзе пераважаюць *Equisetum limosum* (cop³), *Carex diandra* (cop²) і *Menyanthes trifoliata* (cop.¹ gr). Такім чынам, тыпова калярэчышчнае зоны ў гэтым месцы няма і толькі яшчэ далей па бегу ракі ўжо на мяжы згуртаваньня *Aira caespitosa* назіраецца вузкая берагавая зона, шырыня якое вагаецца ад 10—15 мэтраў. Тут пераважае рознатраўе з жоўта-белым фонам ад збытку званца (*Rhinanthus*), кмена звычайнага (*Carum carvi*), рамон ку-

кіш ня любе (*Leucanthemum vulgare*) і іншых. На мяжы Натальлінскае сенажаці пойма робіцца высокаю і зусім вузкаю (гл. пл. I), яна тут абмяжована крутою тэрасаю і ўся па складу расьліннасьці блізка да рознатраўя тэрасавае зоны лугоў Горацкага камгасу. З пераважных відаў тут сустракаюцца:

<i>Anthoxanthum odoratum</i>	cop ²	<i>Cynosurus cristatus</i>	spr
<i>Equisetum arvense</i>	cop ¹	<i>Plantago lanceolata</i>	cop ¹
<i>Centaurea Jacea</i>	spr	<i>Trifolium pratense</i>	spr
<i>Stellaria graminea</i>	spr	„ <i>spadiceum</i>	cop ¹
<i>Leucanthemum vulgare</i>	cop ¹	і іншыя	

Непасрэдна за гэтай вузкай часткай—пойма ракі Проні значна пашыраецца (гл. плян I) і ляжыць таксама па левым беразе; правы бераг высокі і заняты выпасамі і палямі вёскі Тушкава. Рэльеф і занальнасьць поймы ў раёне Натальлінскага лугу, паплавоў Зарэцкае Слабады і фольварка Іванова можна бачыць на папярочных нівэлірных профілях (глядзі профіль № 2, 3, і 4). Шырыня поймы тут вагаецца ад 215 да 300 мэтр. Вышэйадзначаныя тры зоны: тэрасавая, асяродкавая і калярэчышчная тут ясна выяўлены. Тэрасавая зона ў большасьці выпадкаў пакатая і тыпова сухадольная. Глебавыя разрэзы, якія зроблены на Натальлінскім і Зарэцкае Слабады лугох (гл. далей) гавораць аб аднастайнасьці глеб тэрасавае зоны. Гэта слаба-падзолістыя глебы, якія сфармаваліся на міжледавіковым алювіі. Аднастайнасьці глебавага насыцілу адпавядае і расьлінны насыціл тэрасавае зоны. Сустракаюцца тут пераважна асацыяцыі *Nardus stricta* + *Anthoxanthum odoratum*. У тых-жа мясцох, дзе тэрасавая зона прарэзаецца альбо задзярнелымі балкамі, або робіцца крутою, асацыяцыі *Nardus stricta* + *Anthoxanthum odoratum* зьмяняюцца ў першым выпадку вільготна-асокавым рознатраўем, у другім—злакава-сухадольным. Відавы склад гэтых рознатраўяў блізак да відавога складу тэрасавых рознатраўяў вышэйапісаных камгаскіх лугоў. Махавы насыціл у межах саміх асацыяцыяў, а таксама і ўсяе тэрасавае зоны разьмяркоўваецца досыць законаўпарадкавана. Па краю тэрасы, бліжэй да ральлі, або да лесу (Іванова) пераважаюць у адных месцах *Thuidium abietinum* Br., ў другіх—*Polytrichum gracile* Menz. або *Polytrichum commune*. Ніжэй, на схілах, іх зьмяняе *Rhytidiadelphus squarrosus* Warnst (cop²), яшчэ ніжэй, у напрамку да асяродкавае зоны поймы, у масе з'яўляецца або *Thuidium Philibertii* і да яго далучаецца *Climacium dendroides* (sol) ці наадварот. Сярод апошніх нярэдка сустракаюцца як *Mnium undulatum*, так і *Mnium affine* Bland.

Такое разьмеркаваньне махавага насыцілу па тэрасава-сухадольнай зоне, наглядаемае на Натальлінскім лузе і лугох фольварка Іванова, некалькі зьмяняецца на лугох Зарэцкае Слабады. Тут па пэрыфэрыі тэрасавае зоны ідуць купіны з *Polytrichum commune* і *Polytrichum gracile*, далей яны зьмяняюцца *Climacium dendroides*, сярод якога ў асобных

НАЗВА РАСЬЛІН	Натальлінскі луг								Зарэцкае Слабада			Іванова		
	ярус	мн.	ветг.	% суц.	акрэй	мн.	% суц.	акрэй	мн.	% суц.	акрэй	мн.	% суц.	акрэй
69 <i>Stellaria graminea</i> . . .	я ²	spr	○	90	1	sol	40	1	spr	70	1	sol	70	
68 <i>Thymus serpyllum</i> L. . .	я ³	sol gr	○	60	1	—	—	—	—	—	—	cop ¹	60	
69 „ <i>chamaedrys</i> . . .	я ³	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	spr	40	
70 <i>Thalictrum angustifolium</i> .	я ¹	sol	—	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
71 <i>Veronica chamaedrys</i> . .	я ²	sol	○	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
72 „ <i>officinalis</i> . . .	я ²	sol	+	—	—	—	—	—	—	—	—	spr	20	
73 <i>Viola canina</i> L.	я ³	—	(	30	1	—	—	—	sol	10	1	spr	30	
74 „ <i>tricolor</i>	я ²	○	—	—	—	—	—	—	—	—	—	sol	10	

Усяго зарэгістравана ў асацыяцыях *Nardus stricta* + *Anthoxanthum* 74 віды расьлін, з якіх злакаў 19⁰/₀, асок разам з сітнікамі і хвасьцямі—12,2⁰/₀, бабовых—10,8⁰/₀ і рознатраўя—58⁰/₀. Каэфіцыент супольнасьці паміж кожнымі двума згуртаваньнямі гэтых асацыяцый наступны:

I і II—41,5⁰/₀ II і III—48⁰/₀

I і III—57,4⁰/₀ II і IV—30,7⁰/₀

I і IV—50⁰/₀ III і IV—50,8⁰/₀

Максімальны каэфіцыент супольнасьці—57,4⁰/₀, а мінімальны—30,7⁰/₀. Сярэдні каэфіцыент супольнасьці ўсіх згуртаваньняў—46,6⁰/₀. Амаль што палова відаў апісаных згуртаваньняў тэрасавае зоны зьяўляецца агульнай. Гушчыня травастой і сярэдняя колькасьць наветрана-сухое масы з аднаго квадр. мэтру гэтых згуртаваньняў, а таксама і % масы па асобных групах відаў з наступнае таблічкі:

Гушчыня трав		Масы з		%				
верх. ярус	падс.	кв. м. gr.	гэкт. kilr	Gr.	Сур.	Leg.	Разн.	
3,3	7,3	138,5	1385	74,3	6,2	2,5	17	Натальлінскі луг
2,5	6,6	135	1350	75,5	9,0	4,0	12,5	„ „
2,0	5,7	126	1260	68,2	12,6	0,8	18,4	Луг Зарэцкае Слабады
3,6	7,5	142	1420	70,4	7,0	1,4	21,2	Луг ф. Іванова

Апісаньне разрэзаў глебы тэрасавае зоны такое:

Натальлінскі

A=12 см.—слаба гумозны, пясочны, ўскіпаньня няма.

B=15 см.—цёмна-жоўты з Fe₂O₃; B+C=20 см.—пераходны з рэдкімі плямкамі Fe₂O₃.

П=15 см.—Пахаваная глеба. Рэакцыі на FeO ні ў адным паземе няма.

C—пясок вільгатны, плывун. Грунтавая вада далей чым на мэтр. PH₁₀=4,79; PH₂₀=5,94. Глеба кіслая.

Зарэцкае Слабады.

A=7 см. сьветла-гумозны, пясочны. Ускіпаньня няма.

B=10 см. Гумозны з асобнымі плямкамі Fe₂O₃. Рэакцыя на FeO бурная.

C—пясок плывун з глеем. Вада на 30 см.

Працэс забалачваньня і дрэнная аэрацыя відавочны.

PH₁₀=4,74; PH₂₀=4,82. Глеба—кіслая.

Пэрыфэрыя тэрасавае зоны лугоў Зарэцкае Слабады ў процілегласьць пэрыфэрыі Натальлінскае сенажаці не ўзарана, яна занята рэдкім хмызьняком. Раней тут, а таксама і вышэй на плято рос зьмешаны лес, які цяпер усьцяж высечаны; ад лесу засталася яшчэ шмат паўгнілых пнёў і малады парасьнік. Па схілах пэрыфэрыі тэрасавае зоны сьцэлецца рэдкі махавы насьціл з *Thuidium abietinum* (L.). З травяністых кветкавых расьлін тут сустракаюцца:

1 <i>Agrostis vulgaris</i>	sol	23 <i>Hypericum quadrangul.</i> L.	sol
2 <i>Anthoxanthum odoratum</i> .	sol	24 <i>Galium verum</i> L.	spr
3 <i>Festuca rubra</i>	sol	25 <i>Jasione montana</i> L. . .	cop ¹ gr
4 „ <i>ovina</i>	cop ¹	26 <i>Knautia arvensis</i> . . .	spr
5 <i>Carex hirta</i>	sol	27 <i>Linaria vulgaris</i> Mall. .	sol
6 <i>Lotus corniculatus</i> . . .	spr. gr	28 <i>Lychnis viscaria</i>	cop ¹
7 <i>Trifolium arvense</i> L. . .	sol	29 <i>Leucanthemum vulgare</i> .	sol
8 „ <i>montanum</i>	sol	30 <i>Pimpinella saxifraga</i> L. .	spr
9 „ <i>medium</i>	sol	31 <i>Potentilla argentea</i> L. . .	spr
10 „ <i>pratense</i>	sol	32 <i>Turritis glabra</i> L. . . .	sol
11 <i>Achillea millefolium</i> . . .	spr	33 <i>Thymus serpyllum</i> . . .	cop ¹ gr.
12 <i>Anthennaria dioica</i> Gärtn.	cop ¹	34 <i>Rumex acetosella</i>	spr
13 <i>Campanula rotundifolia</i> .	sol	35 <i>Silene venosa</i> Asch. . . .	cop ¹
14 <i>Centaurea Jacea</i>	spr	36 <i>Scleranthus annus</i> L. . .	spr
15 <i>Dhianthus deltoides</i> . . .	spr	37 „ <i>perennis</i> L.	cop ¹
16 <i>Artemisia vulgaris</i> L. . .	cop ¹	38 <i>Solidago Virga aurea</i> L. .	sol
17 <i>Erigeron acer</i> L.	spr	39 <i>Senecio Iacobaea</i> L. . .	sol
18 <i>Calluna vulgaris</i> Salisb. .	spr	40 <i>Stellaria graminea</i> . . .	sol
19 <i>Helichrysum arenarium</i> DC	cop ¹	41 <i>Verbascum nigrum</i> L. . .	Un
20 <i>Herniaria glabra</i> L. . . .	spr	42 <i>Veronica chamaebrys</i> . .	sol
21 <i>Hieracium pilosella</i> L. . .	cop ¹	43 „ <i>officinalis</i>	sol
22 <i>Hypericum perforatum</i> L.	sol		

Прыблізна такі-жа склад травастой пэрыфэрыі тэрасавае зоны лугоў ф. Іванова, дзе плято і пэрыфэрыя заняты лесам. Дадаткова тут сустракаюцца:

1 <i>Dhianthus superbus</i> L. . .	sol	5 <i>Calamagrost. epigios</i> Roth.	sol
2 <i>Gladiolus imbricatus</i> L. .	sol	6 <i>Equisetum silvaticum</i> L. .	sol
3 <i>Hypochaeris radicata</i> L. .	Un	7 <i>Veronica spicata</i> L. . . .	sol
4 <i>Melampyrum nemorosum</i> L.	sol		

Асяродкавая зона поймы ракі Проні Натальлінскага лугу, Зарэцкае Слабады і фольварка Іванова ў залежнасці ад рэльефу і забалочанасці можа быць падзелена на такія часткі: асяродкавую, якая прылягае да тэрасавае, уласна асяродкавую і асяродкавую, якая прылягае да каля-рэчышчнае зоны. Частка, якая прылягае да тэрасавае, зьяўляецца больш забалочанай: яна знаходзіцца пад уплывам грунтовых вод, якія дзе-ні-дзе выходзяць на паверхню. У некаторых месцах прыкметна і слабае зын-жэньне гэтае часткі асяродкавае зоны. Але выдзяліць яе ў асобную каля-тэрасавую зону нельга, бо яна невялікая і зьяўляецца толькі пераходнай паласой да ўласна асяродкавае зоны. Гэта апошняя або зьлёжку пакатая або зьлёжку падвышана; поплич з калярэчышчнай зонай яна ў большасці выпадкаў зніжана і ўтварае лагчыны. Расьлінны насціл асяродкавае зоны групуецца таксама па трох гэтых частках рэльефу. У асяродкава-калятэрасавай і ўласна асяродкавай зоне поймы, у раёне Натальлінскага лугу, хутэй Зарэцкае Слабады і фоль. Іванова—яна вылученых расьлін-ных згуртаваньняў няма. Выключэньнем зьяўляецца згуртаваньне *Carex caespitosa*, якое знаходзіцца ў канцы Натальлінскае сенажаці, насупроць утоку ў пойму балкі. Гэтае згуртаваньне будзе апісана ніжэй. А па ўсёй вышэйадзначанай частцы асяродкавае зоны поймы назіраюцца выключна рэзатраўі, блізкія да асаковых згуртаваньняў. Тут на многалікавых купінах пераважае і прыдае фон лугу ў адных месцах *Carex caespitosa*, у другіх—*Carex Goodenoughii* і *Polygonum Bistorta*. Паверхня саміх купін усьцяж пакрыта мохам *Climacium dendroides*, паміж купін і ў васноў іх сьцэлецца *Aulacomnium palustre*. У больш падвышаных месцах купіны пакрыты *Thuidium Philibertii*; *Climacium dendroides* трымаецца паміж купін, а дзе ніжэй, там сустракаецца *Calliergon cuspidatum* і астраўкі *Aulacomnium palustre* сумесна з асобнымі экзэмплярамі *Mnium affine*, а на лугох Зарэцкае Слабады яшчэ і *Chrysophyllum stellulatum*.

Улева ад другога нівэлірнага профілю № 2 (гл. плян I), уніз па бегу ракі, у асяродкава-тэрасавай частцы Натальлінскага лугу назіраецца суцэльны махавы насціл з *Aulacomnium palustre*, сярод якога *Climacium dendroides* сустракаецца толькі асобнымі астраўкамі. Тут найдзены зя-лёныя і ружовыя дзярнінкі *Sphagnum acutifolium* Ehrh. разам з *Dicranum Bonjeanii*. Вялікая забалочанасьць гэтага вучастку Натальлінскага лугу відавочна. Грунтвая вода блізка—10—15 см. ад паверхні. Фон цёмна-зялёны ад збытку *Carex Goodenoughii*. Відавы склад травастой асаковых рэзатраўяў асяродкава-прытэрасавае і ўласна-асяродкавае зоны можна бачыць са сьпісаў расьлін асобных вучасткаў гэтае зоны.

НАЗВА РАСЬЛІН	Наталь-лінскі луг	Н. Л. вучастак а Aulocom.	Зарэцкае Слабады		І в а н о в а	
			асярод. прытэр.	уласна асяродк.	асярод. прытэр.	уласна асяродк.
1 <i>Carex caespitosa</i> . . .	cop ²	cop ¹	spr. gr.	cop ¹ gr.	cop ²	sol
2 " <i>Goodenoughii</i> .	spr	cop ²	cop ²	cop ¹	cop ¹	cop ²
3 " <i>dioica</i> L. . . .	—	spr	—	spr	—	—
4 " <i>canescens</i> . . .	—	—	spr	—	—	—
5 " <i>flava</i>	—	—	spr	—	sol	—
6 " <i>panicea</i>	sol	spr	sol	sol	spr	sol
7 " <i>stellulata</i> Good.	—	—	sol. gr.	—	—	—
8 " <i>leporina</i> . . .	—	—	—	—	sol	sol
9 <i>Blasium comorensis</i> Parn.	—	—	spr. gr.	—	—	—
10 <i>Carex angustifolium</i>	sol	cop ¹	sol	spr	sol	—
11 " <i>angustifolium</i> . .	—	spr	spr	cop ¹	—	—
12 " <i>gracile</i> Koch.	—	sol	—	—	—	—
13 " <i>palustre</i>	sol	spr	spr	spr	cop ¹	cop ¹
14 " <i>mosum</i>	—	sol	spr	cop ¹	spr	spr
15 " <i>pestris</i>	—	sol	sol	—	sol	sol
16 " <i>procarpus</i> . . .	sol	sol	cop ²	cop ²	sol	cop ¹ gr.
17 " <i>canis</i>	—	—	spr	sol	—	sol
18 " <i>palustris</i> . . .	—	—	sol	sol	sol	sol
19 " <i>caespitosa</i> . . .	sol	sol	sol	sol	spr	spr
20 " <i>odoratum</i>	spr. gr.	sol	sol	sol	spr	sol
21 " <i>vulgaris</i>	sol	spr	—	—	—	—
22 " <i>alba</i>	spr	—	spr	cop ¹	spr	spr
23 " <i>capina</i> L. . . .	—	sol	spr	sol	sol	sol
24 " <i>capina</i>	cop ¹	spr	spr	sol	spr	cop ¹
25 " <i>pratensis</i> . . .	spr	—	sol	sol	cop ¹	spr
26 " <i>capina</i>	spr	sol	spr	spr	spr	spr
27 " <i>v. barbata</i>	—	sol	—	—	—	—
28 " <i>capina</i>	spr	cop ¹	—	—	—	—
29 " <i>capina</i>	—	—	sol	sol	sol	sol
30 " <i>capina</i>	—	—	—	sol	sol	sol
31 " <i>capina</i>	spr	sol	sol	cop ¹	spr	spr
32 " <i>capina</i>	—	—	—	—	sol	sol
33 " <i>capina</i>	—	—	—	cop ¹ gr.	—	—
34 " <i>capina</i>	cop ¹ gr.	spr. gr.	sol	sol	cop ¹	cop ²
35 " <i>repens</i>	—	sol	spr	spr	spr	cop ¹
36 " <i>spadicum</i>	spr	sol	sol	sol	sol	—
37 " <i>hybridum</i>	—	—	Un	—	sol	sol
38 " <i>lupulina</i>	—	—	—	—	sol	sol
39 " <i>pratensis</i>	—	—	—	sol	sol	spr

1327

НАЗВА РАСЬЛІН	Наталь- лінскі луг	Н. Л. вучастка з Аніосом.	Зарэцкае Слабады		І в а н о в а	
			асяродк. прытэр.	уласна асяродк.	асяродк. прытэр.	уласна асяродк.
40 Vicia cracca	sol	—	sol	—	—	—
41 Alchemilla vulgaris . .	spr	spr	sol	sol	sol	—
42 Achillea millefolium . .	sol	Un	—	—	spr	sol
43 Arabis Gerardi Bess. . .	sol	—	—	—	sol	—
44 Brunella vulgaris . . .	—	sol	—	—	sol	sol
45 Campanula glomerata . .	spr	sol	—	—	spr	sol
46 „ patula	spr	sol	sol	sol	sol	sol
47 Caltha palustris	sol	spr. gr.	spr	cop ¹	—	sol
48 Carum Carvi	sol	—	—	—	—	sol
49 Cerastium triviale . . .	sol	—	—	—	cop ¹	sol
50 Cardamine pratense . .	spr	sol	spr	spr	sol	sol
51 Centaurea Jacea	—	—	—	—	sol	sol
52 Crepis biennis	—	sol. gr.	—	—	—	—
53 Comarum palustre . . .	—	—	—	cop ¹ gr.	sol. gr.	—
54 Euphrasia officinalis . .	sol	spr	sol	spr	sol	spr
55 Epilobium palustre . . .	—	—	—	sol	sol	spr
56 Filipendula Ulmaria . .	sol	sol	spr	spr	spr	sol
57 Galium palustre	—	sol	—	sol	spr. gr.	[spr
58 „ uliginosum	cop ¹	cop ¹	spr	spr	spr	spr
59 „ mollugo L.	—	—	—	sol	sol	—
60 Geum rivale	spr. gr.	sol	spr	sol	cop ²	sol
61 Hieracium pilosella . .	spr	sol	—	sol	—	—
62 „ pratense	—	—	sol	—	—	sol
63 Heracleum sibiricum L. .	—	—	—	sol	sol	—
64 Gladiolus imbricatus . .	spr	—	—	—	—	—
65 Leucanthemum vulgare . .	sol	sol	sol	—	sol	[spr
66 Lychnis flos cuculi . . .	spr	sol	spr	spr	spr	sol
67 Lysimachia vulgaris . . .	—	—	sol	sol	—	—
68 Menyanthes trifoliata . .	—	spr. gr.	—	cop ¹ gr.	—	—
69 Myosotis palustris . . .	—	spr. gr.	spr	spr	spr	sol
70 Mentha austriaca Jacq. .	—	—	—	—	sol	sol
71 Matricaria inodora L. . .	—	—	—	—	sol	—
72 Orchis incarnata L. . . .	—	—	sol	sol	sol	—
73 „ maculata	—	sol	—	—	sol	—
74 „ militaris L.	—	—	—	sol	sol	sol
75 Pedicularis palustris . .	sol	—	sol	spr	sol	—
76 Plantago lanceolata . . .	—	—	—	—	cop ²	spr
77 „ media	—	—	—	—	sol	sol
78 Polygala comosa	spr	sol	—	—	sol	sol

НАЗВА РАСЬЛІН	Наталь- лінскі луг	Н. Л. вучастка з Аніосом.	Зарэцкая слабада		І в а н о в а	
			асяродк. прытэр.	уласна асяродк.	асяродк. прытэр.	уласна асяродк.
79 Polygala vulgaris	—	—	—	—	sol	sol
80 Potentilla tormentilla . .	cop ¹	cop ¹	cop ¹	cop ¹	cop ²	—
81 „ anserina	—	—	—	—	spr	spr
82 Polygonum Bistorta . . .	cop ¹	spr	cop ¹	cop ¹	cop ²	cop ¹
83 Thymus chamaedrys . . .	spr. gr.	sol. gr.	—	—	sol	spr
84 Thalictrum angustifolium	sol	—	—	sol	spr	sol
85 Ranunculus acer	spr	sol	—	sol	spr	spr
86 „ repens	spr	sol	cop ¹	spr	cop ¹	cop ¹
87 „ flammula	sol. gr.	—	spr	spr	—	—
88 „ auricomus L.	sol	—	—	sol	spr	spr
89 Rumex acetosa	—	sol	—	—	sol	—
90 Rhinanthus maior	spr	sol	sol	—	cop ²	cop ¹
91 „ minor	sol	sol	—	—	sol	sol
92 Sagina nodosa	spr	—	spr	spr	spr	spr
93 Stellaria graminea . . .	sol	—	—	sol	spr	sol
94 „ palustris Ehrh. . . .	—	sol	—	sol	—	—
95 Salix repens L.	sol	sol	—	—	—	—
96 „ sp.	—	—	—	—	—	—
97 Valeriana officinalis L. .	—	—	sol	—	sol	—
98 Veronica longifolia L. . .	—	—	—	—	sol	—

Па канавах асяродкавае зоны Натальлінскага лугу і лугоў фар-
варка Іванова, дзе калісьці былі пракладзены дрэны, пераважна сустра-
каюцца:

Carex gracilis	spr. gr.	Phragmites communis	sol
„ riparia	sol. gr.	Acorus Calamus	sol
„ rostrata	spr. gr.	Caltha palustris	cop ¹
„ vesicaria	sol	Crepis paludosa Mönch.	sol
„ muricata	sol	Equisetum limosum	spr
Heleocharis palustris	cop ² gr.	Menyanthes trifoliata	cop ² gr.
Juncus lamprocarpus	cop ²	Lythrum salicaria L.	sol
„ effusus	spr. gr.	Nasturtium austriacum Cr. . . .	spr. gr.
Triglochin palustris	spr	„ palustre D. C.	cop ¹
Alopecurus geniculatus	cop ¹ gr.	Polygonum tomentosum	sol
„ fulvus	spr. gr.	Rumex confertus W.	sol
Glyceria fluitans	cop ¹	„ obtusifolius L.	sol
„ plicata Fr.	cop ² gr.	Sagittaria sagittifolia L.	sol
„ spectabilis M. K.	sol. gr.	Veronica Beccabunga L.	sol
Phalaris arundinacea L. . . .	spr	і іншыя	

Па усёй-жа асяродкавай зоне лугоў Зарэцкае Слабоды раскіданы рэдкія кусты *Salix*, *Alnus glutinosa* Gärt., *Rhamnus Frangula* L. Сама асяродкавая зона, асабліва частка яе, якая прылягае да тэрасавае, дужа забалочана. Вада на ёй праціскаецца пад нагамі і нават паміж купін выстуае на паверхню.

Каля лугоў Зарэцкае Слабоды пойма Натальінскага лугу парушана ўтокамі у пойму задзярнёнай балкі, якая ўтварае лагчынавіднае зьніжэньне. Апошняя ідзе некалькі ўздоўж крутое тэрасава-сухадольнае зоны. Махавы насцьці гэтага зьніжэньня складаецца з суцэльнага *Climacium dendroides*, *Calliergon cuspidatum* (spr), *Mnium Seligeri*, у самой-жа нізіне, дзе шмат вады і астраўкі суцэльнага *Menyanthes trifoliata*, пераважае *Calliergon cuspidatum* (soc). Травастой гэтае лагчыны складаецца галоўным чынам з наступных расьлін:

<i>Equisetum palustre</i>	cop ³ gr.	<i>Blysmus compressus</i>	spr. gr.
„ <i>limosum</i>	sol	<i>Poa trivialis</i>	sol
<i>Carex Goodenoughii</i>	cop ¹	„ <i>palustris</i>	spr
„ <i>stellulata</i>	spr gr.	<i>Agrostis alba</i>	sol
„ <i>panicea</i>	sol	<i>Comarum palustre</i>	spr. gr.
„ <i>canescens</i>	sol	<i>Pedicularis palustris</i>	sol
<i>Eriophorum latifolium</i>	sol	і іншыя	

У канцы зьніжэньня знаходзіцца круглая западзіна, якая занята згуртаваньнем *Carex diandra* + *Menyanthes trifoliata*. Уся западзіна запоўнена вадою, яна стаіць на паверхні. У вадзе ўсццяж сьцелецца *Drepanocladus vernicosus* Warnst, *Drepanocladus Kneiffii* Warnst. і *Calliergon cuspidatum* (spr), сярод якіх трапляюцца плямкі *Marschantia polymorpha*. На пэрыфэрыі западзіны сустракаюцца асобныя астраўкі *Sphagnum subsecundum* Nees сумесна з *Calliergon stramineum* Kindb. і *Philonotis fontana* Brid. Відавы склад згуртаваньня наступны:

1	<i>Carex diandra</i>	я ¹	cop ³	+	10	<i>Calla palustris</i> L.	я ²	sol gr	0
2	„ <i>canescens</i>	я ²	spr	+	11	<i>Galium palustre</i>	я ²	spr	0
3	„ <i>rostrata</i>	я ²	sol	+	12	„ <i>uliginosum</i>	я ²	spr	0
4	<i>Eriophorum latifolium</i>	я ¹	sol	+	13	<i>Hippuris vulgaris</i> L.	я ²	spr	+
5	<i>Equisetum palustre</i>	я ²	sol	—	14	<i>Epilobium palustre</i>	я ¹	sol	0
6	„ <i>limosum</i>	я ¹	cop ²	—	15	<i>Menyanthes trifoliata</i>	я ²	cop ³	+
7	<i>Agrostis alba</i>	я ¹	spr	0	16	<i>Pedicularis palustre</i>	я ¹	sol	+
8	<i>Acorus Calamus</i>	я ¹	spr	—	17	<i>Rumex aquaticus</i>	я ¹	Un	+
9	<i>Comarum palustre</i>	я ²	sol	+	18	<i>Stellaria palustris</i>	я ²	spr	0

Непасрэдна за балкай, у напamкy да ракі паверхня поймы робіцца роўнай і вышэйшай. Тут у асяродкавай зоне знаходзіцца згуртаваньне *Carex caespitosa*. Махавы насцьці у межах гэтага згуртаваньня рэдкі і

складаецца з *Thuidium Philiberti* (cop²), *Calliergon cuspidatum* (cop¹) і *Climacium dendroides* (sol). Фон згуртаваньня—жоўта-зялёны. Апісаньне зроблена 1—VII. Відавы склад наступны:

НАЗВА РАСЬЛІН	ярус	мноства	вэгэцыйя	% сустр.	акрыц.	НАЗВА РАСЬЛІН	ярус	мноства	вэгэцыйя	% сустр.	акрыц.
<i>Carex caespitosa</i>	я ¹	soc	≠	100	5	24 <i>Campanula glomerata</i>	я ²	spr	○	20	1
„ <i>Goodenoughii</i>	я ²	spr gr	+	50	1	25 <i>Cardamine pratense</i>	я ²	sol	≠	10	1
„ <i>panicea</i>	я ²	sol	+	10	1	26 <i>Centaurea Jacea</i>	я ¹	sol	)	20	1
<i>Equisetum arvense</i>	я ²	sol	—	20	1	27 <i>Cerastium triviale</i>	я ²	spr	+○	80	1
„ <i>palustre</i>	я ²	spr	—	70	1	28 <i>Crepis biennis</i>	я ¹	Un	○	—	—
„ <i>limosum</i>	я ¹	sol	—	20	1	29 <i>Filipendula Ulmaria</i>	я ²	sol	—	10	1
<i>Luzula campestris</i>	я ²	sol	+	10	1	30 <i>Leucanthemum vulgare</i>	я ¹	sol	○	20	1
<i>Juncus lamprocarpus</i>	я ²	sol	+	10	1	31 <i>Lychnis flos cuculi</i>	я ¹	spr	○	20	1
<i>Aira caespitosa</i>	я ¹	spr	)	80	1	32 <i>Leontodon autumnalis</i>	я ²	spr	○	90	1
<i>Agrostis alba</i>	я ¹	sol	○	20	1	33 <i>Galium uliginosum</i>	я ³	spr	○	50	1
<i>Briza media</i>	я ¹	sol	○	20	1	34 <i>Orchis militaris</i>	я ¹	sol	○	10	1
<i>Festuca pratensis</i>	я ¹	sol	)	30	1	35 <i>Polygonum Bistorta</i>	я ¹	cop ¹	+○	90	2—3
„ <i>rubra</i>	я ¹	sol	○	50	1	36 „ <i>tomentosum</i>	я ¹	sol	—	10	1
<i>Phleum pratense</i>	я ¹	spr	)	80	1—2	37 <i>Plantago media</i>	я ²	sol	(	20	1
<i>Poa trivialis</i>	я ¹	spr gr	○	80	1	38 <i>Rhinanthus maior</i>	я ²	cop ¹	+○	70	2
„ <i>pratensis</i>	я ²	sol	)	10	1	39 „ <i>minor</i>	я ²	sol	+○	20	1
<i>Trifolium pratense</i>	я ²	cop ¹ gr.	○	90	2	40 <i>Rumex acetosa</i>	я ¹	sol	+	20	1
„ <i>repens</i>	я ³	spr gr	—	100	1	41 <i>Myosotis palustris</i>	я ²	spr	○	20	1
<i>Lathyrus pratense</i>	я ²	spr	)	20	1	42 <i>Ranunculus acer</i>	я ¹	spr	+○	80	1
<i>Medicago lupulina</i>	я ²	spr	+○	30	1	43 „ <i>repens</i>	я ²	spr	○	60	1
<i>Achillea millefolium</i>	я ¹	spr	○	70	1	44 „ <i>auricomus</i>	я ²	sol	≠	10	1
<i>Brunella vulgaris</i>	я ³	sol	○	10	1	45 <i>Thalictrum angustifolium</i>	я ¹	sol	)	20	1
<i>Carum carvi</i>	я ¹	sol	+○	10	1	46 <i>Vicia cracca</i>	я ²	spr gr	)	20	1

Гушчыня травастой і колькасьць паветрана-сухое масы з аднаго кв. мэтру і % масы па групам наступныя:

Гушчыня		Колькасьць		% масы			
в. ярусу	пад.	гр. з м.	кіл. гэк.	Cyper	Gram	Leg	Разнат.
10	20	295	2950	81,3	5,1	3,4	10,2

Зусім іншая гушчыня травастой і колькасьць сухое масы з участку асяродкавае зоны Натальінскае сенажаці, дзе назіраецца суцэльны махавы насцьці з *Aulacomnium palustre*, што відаць з наступнае таблічкі:

Г у щ и н я		К о л ь к а с ь ц ь з		‰			
в ярусу	падседа	кв. мэт gr.	гектар кіл	Сур.	Gr.	Leg.	Роз.
2,0	3,3	86	860	72,6	7,5	2,3	17,6

Глебы гэтых вучасткаў таксама розныя. Глеба пад згуртаваньнем *Carex caespitosa*—вільгатна-лугавая, ускіпае з паверхні і вядома, зьяўляецца карбанатным саланчаком. Апісаньне разрэзу глебы, мэханічны аналіз яе на глыбіні 10-20 см. і рН наступныя:

A = 15 см.—гумозны, багаты карэньнямі расьлін. Ускіпае бурна.

B + g = 20 см.—ілювіяльны з Fe₂O₃ і глеевымі паддэкамі па ходах карэнчыкаў. Артштэйн—канкрэцыі; ускіпаньне слабае. Структура камкаватая. Рэакцыі на FeO ў паземе A няма, у B—месцамі. G—глей. Грунтавая вада каля мэтру.

разм. м/м		‰	Глыб.	‰
10 см.	1 — 1/4	1,6	—	1,6
	1/4 — 0,1	5,5	20 см.	0,96
	0,1 — 0,05	10,3	—	9,6
	0,05 — 0,01	50,2	—	61,2
	< 0,01	32,4	—	26,64

Па мэханічнаму аналізу гэта цяжкі лёсавідны суглінак. Глеба ў верхнім паземе шчолакавая, а ніжэй робіцца нейтральнай, нават слабакіслай; рН₁₀—8,23, рН₂₀—6,64.

На вучастку з *Aulacomnium palustre* глеба тарфава-лугавая. Разрэз глебы, мэханічны аналіз і рН такія:

A = 15 см.—гумозны, наносны з праслоямі пяску.

T = 50 см.—торф асокавы. G—глей. Вада на глыбіні 15 сантымэт.; рН₁₀—6,48; рН₂₀—6,54.

раз. м/м ‰ Глеба слаба-кіслая, па мэханічнаму аналізу—буйна-пясочны, цяжкі суглінак.

1 — 1/4 29,3 Пераход ад уласна асяродкавае зоны, да ася-

1/4 — 0,1 15,7 родкавае, якая мяжуецца з калярэчышчнай, адбы-

0,1 — 0,05 5,8 ваецца на Натальлінскім лузе і лугох ф. Іванова

0,05 — 0,01 13,8 праз перавагу ў адных месцах *Carex Goodenoughii*

< 0,01 33,5 (cop²) і *Equisetum palustre* (cop²), у другіх—праз збытак *Trifolium pratense* (cop²), *Rhinanthus maior* (cop¹) і *Polygonum bistorta* (cop¹). На лугох

Зарэцкае Слабады ў гэтай пераходнай паласе пераважаюць альбо *Ranunculus flammula* (cop²), *Equisetum palustre* (cop¹) і *Poa trivialis* (cop¹) або *Alopecurus geniculatus* (cop¹) і *Carex Goodenoughii* (cop²). Шырыня

пераходнае палоскі вагаецца ад 10 да 20 мэтраў. Гэтая частка асяродкавае зоны на усім працягу поймы характарызуецца лагчынавідным зніжэньнем, якое непасрэдна прылягае да высокай калярэчышчнай зоны (берагавое) Шырыня зніжэньня хістаецца на лугох Іванова паміж 15—30 мэтраў, лугох Зарэцкае Слабады ад 20 да 40 мэтраў і Натальлінскім лузе ад 20 да 25 мэтраў. Тут адбываецца акумуляцыя матар'ялу, які змываецца ў пойму буйнымі дожджамі і веснавымі паводкамі з акаляючых пойму лёсавых плято і тэрасавае зоны самае поймы. Гэта акумулявае аднастайнасьць расьліннага насьцілу. Па усёй гэтай частцы асяродкавае зоны пераважна назіраюцца асацыяцыі *Aira caespitosa*. Відавы склад якіх відаў з апісаньня асобных згуртаваньняў гэтых асоцыяцый. Махавы насьціл у межах згуртаваньняў *Aira caespitosa* адсутнічае. Фон саміх згуртаваньняў цёмна-сталёвы з крывава-чырвоным адценьнем. Апісаньне зроблена 2/VII—3/VII. Віды і іх роля ў складзе згуртаваньняў наступныя:

НАЗВА РАСЬЛІН		Натальлінскі луг					Зарэцкае Слабады			Іванова		
		ярус	мн.	вэгт.	‰ сус.	акр.	мн.	‰ сус.	акр.	мн.	‰ сус.	акр.
1	<i>Aira caespitosa</i>	я ¹	cop ³	)	100	5—4	cop ³	100	4	cop ³	100	4
2	<i>Agrostis alba</i>	я ¹	sol	o	10	1	spr	90	2	cop ¹	100	2
3	<i>Festuca pratensis</i>	я ¹	sol	o	10	1	sol	10	1	sol	10	1
4	„ <i>rubra</i>	я ²	cop ¹	+ o	80	2	spr	90	1—2	spr	70	1
5	„ <i>v. barbata</i>	я ²	spr	o	50	1	—	—	—	—	—	—
6	„ <i>ovina</i>	я ³	sol	+	10	1	—	—	—	—	—	—
7	<i>Poa trivialis</i>	я ¹	spr	o	60	1	spr	80	1	sol	20	1
8	<i>Poa pratensis</i>	я ²	sol	o	30	1	sol	20	1	sol	10	1
9	„ <i>palustris</i>	я ¹	—	)	—	—	sol	10	1	—	—	—
10	<i>Phleum pratense</i>	я ²	cop ¹ gr.	)	80	2	—	—	—	cop ¹	100	2
11	<i>Carex Goodenoughii</i>	я ²	sol	+	10	1	spr	70	2	spr	70	2
12	„ <i>caespitosa</i>	я ¹	sol	—	10	1	spr	60	1	sol	10	1
13	<i>Equisetum palustre</i>	я ²	sol	—	10	1	spr	40	1	spr	60	1
14	<i>Trifolium pratense</i>	я ³	spr gr	o	20	1	sol	30	1	spr	40	1
15	„ <i>repens</i>	я ²	spr	—	60	2	cop ²	100	3	cop ²	100	3
16	<i>Medicago lupulina</i>	я ²	—	+	—	—	sol	10	1	—	—	—
17	<i>Vicia cracca</i>	я ²	—	o	—	—	—	—	—	sol	10	1
18	<i>Achillea millefolium</i>	я ²	spr	—	60	1	cop ¹	60	1	spr	40	1
19	<i>Carum carvi</i>	я ²	sol	o +	20	1	—	—	—	—	—	—
20	<i>Campanula glomerata</i>	я ¹	Un.	o	—	—	sol	10	1	sol	10	1
21	<i>Cerastium triviale</i>	я ³	—	+	—	—	sol	20	1	spr	60	1
22	<i>Euphrasia officinalis</i>	я ³	—	o	—	—	spr	20	1	spr	20	1
23	<i>Galium uliginosum</i>	я ³	sol	o	—	—	—	—	—	—	—	—

НАЗВА РАСЬЛІН		Натальлінскі луг					Зарэцкае Слабады				Іванова	
		ярус	мн.	вагет.	с ₁ % суц.	акрэц	мн.	с ₁ % сустр.	акрэц	мн.	с ₁ % сустр.	
24	Galium mollugo	я ¹	—	○	—	—	sol	10	1	—	—	
25	Gladiolus imbricatus . . .	я ¹	—	○	—	—	—	—	—	sol	10	
26	Heracleum sibiricum . . .	я ¹	—	+	—	—	sol	10	1	—	—	
27	Leucanthemum vulgare . . .	я ²	—	○	—	—	sol	10	1	—	—	
28	Leontodon autumnalis . . .	я ²	cop ¹	○	100	2	spr	100	2	cop ¹	100	
29	Nasturtium palustre . . .	я ¹	sol	○+	10	1	—	—	—	—	10	
30	Potentilla anserina . . .	я ³	cop ¹	○	100	3	spr	60	2	sol	70	
31	Polygonum Bistorta	я ¹	sol	+	30	1	sol	10	1	cpr	10	
32	Plantago media	я ²	sol	○(	20	1	sol	10	1	sol	10	
33	„ lanceolata	я ²	—	+	—	—	spr	30	1	sol	—	
34	Thalictrum angustifolium .	я ¹	sol	)—	10	1	sol	10	1	—	10	
35	Taraxacum officinale . . .	я ²	spr	≡	50	2	sol	10	1	sol	—	
36	Ranunculus acer	я ¹	spr	○+	50	1	sol	10	1	—	50	
37	„ repens	я ²	cop ¹ gr	○+	90	2—3	cop ¹	100	3	spr	100	
38	Rhinanthus maior	я ²	sol. gr	○+	40	1	cop ¹	50	2	cop ¹	80	
39	Rumex acetosa	я ¹	spr	+	50	1	sol	10	1	sol	10	
40	„ crispus	я ¹	—	+	—	—	—	—	—	sol	10	
41	Stellaria graminea	я ²	—	○	—	—	—	—	—	sol	10	
42	Polygonum tomentosum . . .	я ¹	sol	—	10	1	sol	10	1	sol	10	
43	Urtica dioica	я ¹	—	—	—	—	—	—	—	Un	—	
44	Rhinanthus minor	я ²	sol	○+	30	2	sol	20	1	—	—	

Усяго зарэгістравана ў асацыяцыях *Aira caespitosa* 44 віды. Каэфіцыент агульнасьці тэніс-аэліяў і асацыяцыяў наступны: I і II—62,5⁰; I і III—65,8; II і III—66,6. Сярэдні каэфіцыент агульнасьці—64,96.

Гушчыня травастой, колькасць паветрана-сухога масы і % стасунак масы па групам наступныя:

Гушчыня трав		Масы з		%				
верх. ярусу	падс.	кв. м. gr.	гэкт. kilr	Gr.	Сур.	Leg.	Разн.	
4	20	338,5	3885	90,3	—	0,2	9,5	Натальлінскі луг
3,3	10	345	3450	87,0	1,1	0,3	11,6	Луг Зарэцкае Слабады
3,3	13,3	387,5	3875	85,5	2,0	0,5	12	Луг ф. Іванова

Глебавыя разрэзы ў межах згуртаванняў *Aira caespitosa* наступныя:
а) Натальлінскі луг.

A₁=15 см.—шэры, гумозны, слаісты, ускіпае з паверхні.

B=22 см.—ілювіяльны з Fe₂O₃ і плямкамі глею. Ускіпаньня няма, рэакцыі на FeO няма.

П—пахованая глеба.

G—глей. рН₁₀—8,32; рН₂₀—8,36. Грунтовая вада больш мэтру ад паверхні.

б) Луг Зарэцкае Слабады:

A₁=10 см.—гумозны, слаісты, ускіпае.

B+g=24 см.—ілювіяльны з Fe₂O₃, зверху ўскіпае, ніжэй 20 см. ускіпаньня няма. Багаты канкрэцыямі. Рэакцыі па FeO няма, плямкі глею.

П—пахованая глеба.

G—глей. рН₁₀—7,79; рН₂₀—7,26.

Разрэз глебы на лузе ф. Іванова такі самы, як і на сумежным лузе Зарэцкае Слабады. Кісьліннасьць глебы наступная: рН₁₀—7,82; рН₂₀—6,64 (працэс забалачваньня).

Наогул глебы пад згуртаваньнямі *Aira caespitosa* ў вышнім поўмы ракі Проні зьяўляюцца падзоліста-глеевымі, якія ўтварыліся на слаістым алювіі. Паводле мэханічнага аналізу гэта лёсавідныя зьвязаныя пяскі.

Часьцінак р. m/m	1—1/4	—	%	%
„ „ „	1/4	—	3,2	6,1
„ „ „	0,1	—	15,7	3,8
„ „ „	0,1	—	27,7	26,0
„ „ „	0,05	—	42,8	49,2
„ „ „	0,01	—	10,6	14,9

Глыбіня 10-20 см.

Калярэчышная (бэрагавая) зона Натальлінскага лугу. Зарэцкае Слабады і лугоў Іванова ў большасьці выпадкаў зьяўляецца высокай. Яна цягнецца палоскай, шырыня якой вагаецца ад 15 да 30 мэтраў. Гэта зона стратых рознатраўяў з жоўтым, белым ці чырвоным фонам. На Натальлінскім лузе пераважае збытак званца (*Rhinanthus*) разам з *Achillea millefolium* ад якіх і залежыць аспект самое бэрагавое зоны. На лугох Зарэцкае Слабады ў адных месцах бэрагавое зоны назіраецца збытак *Pimpinella Saxifraga* (cop¹), у другіх *Rhinanthus maior* (cop²), *Trifolium pratense* (cop¹) і *Equisetum arvense* (cop¹). Гэты самы малюнак назіраецца па ўсёй калярэчышнай зоне лугоў ф. Іванова. Толькі ў некаторых месцах, дзе бэраг ракі значнай вышыні, там назіраецца пагаваньне амаль што суцэльнага *Rumex acetosa* (гл. плян II). Гушчыня травастой гэтых рознатраўяў бэрагавое зоны вагаецца: верхняга ярусу ад 2 да 1,5, падсева ад 10 да 7. Відавы склад іх наступны:

НАЗВА РАСЬЛІН				НАЗВА РАСЬЛІН			
	Наталялін. луг	Зарэчкае слабоды	Іванова		Наталялін. луг	Зарэчкае слабоды	Іванова
1	Aira caespitosa	cop ¹	spr	sol	35	Centaurea Cyanus	Un
2	Agrostis alba	spr	sol	spr	36	Carum carvi	— sol spr
3	Bromus mollis	sol	spr	spr	37	Centaurea Jacea	sol sol spr
4	„ inermis	sol	—	—	38	Crepis tectorum	Un — —
5	Festuca pratensis	sol	sol	sol	39	Gentiana campestris	— sol —
6	„ rubra	cop ¹	spr	spr	40	Knautia arvensis	— Un spr
7	Daactylis glomerata	sol	sol gr	—	41	Leontodon autumnalis	spr spr spr
8	Cynosurus cristatus	—	sol	sol	42	Leucanthemum vulgare	spr spr cop ¹
9	Briza media	—	sol	cop ¹	43	Lychnis flos cuculi	— sol —
10	Anthoxanthum odoratum	—	sol	sol	44	Polygonum Bistorta	— — cop ¹
11	Poa pratensis	sol	sol	spr	45	„ tomentosum	sol sol —
12	„ trivialis	spr	sol	sol	46	Polygala comosa	sol sol spr
13	Phleum pratense	cop ¹	cop ¹	sol	47	„ vulgaris	sol sol —
14	Triticum repens	—	Un	sol	48	Potentilla anserina	cop ¹ — —
15	Lotus corniculatus	—	sol	—	49	Pimpinella Saxifraga	— cop ¹ spr
16	Medicago lupuliua	—	cop ¹	spr	50	Plantago media	spr spr cop ¹
17	Trifolium pratense	cop ² gr.	cop ¹	cop ¹	51	„ lanceolata	spr sol spr
18	„ repens	spr	cop ¹	cop ¹	52	Rhinanthus maior	cop ² cop ² cop ¹
19	Achillea millefolium	cop ¹	spr	cop ¹	53	„ minor	sol sol sol
20	Antriscus silvestris	Un	—	—	54	Ranunculus acer	spr sol —
21	Barbarea vulgaris	sol	—	—	55	„ repens	spr spr —
22	Brunella vulgaris	—	sol	—	56	Rumex acetosa	cop ¹ spr cop ¹
23	Euphrasia officinalis	—	spr	—	57	„ crispus	sol — —
24	Equisetum arvensis	spr	cop ¹	cop ¹	58	„ confertus	Un — —
25	Dhianthus deltoides	—	sol	—	59	Senecio Jacobea	— sol —
26	Galium verum	—	sol	sol	60	Silene venosa	sol sol spr
27	Geranium pratense	spr	spr	cop ¹	61	Stellaria graminea	spr sol spr
28	Galium mollugo	spr	spr	cop ¹	62	Taraxacum officinale	sol — —
29	Gladiolus imbricatus	—	sol	sol	63	Thalictrum angustif.	sol — —
30	Hieracium pilosella	—	sol	—	64	Thymus chamaedrys	— sol spr
31	Heracleum sibirica	sol	sol	sol	65	Vicia cracca	sol sol sol
32	Campanula glomerata	spr	spr	cop ¹	66	Veronica longifolia	— — sol
33	„ patula	—	—	sol	67	„ chamaedrys	— sol —
34	Cerastium triviale	spr	spr	cop ¹			

Па самым беразе ракі ў месцах, дзе намыўныя пясочныя глебы няма дзярніны сустракаюцца спарадычна асобныя астраўкі Bromus inermis. Апошні ўтварае невялікія згуртаваньні, ў склад якіх уваходзяць пераважна прадстаўнікі сьмяцьцёвай расьліннасьці. Апісаньне гэтых згуртаваньняў наступнае:

НАЗВА РАСЬЛІН				НАЗВА РАСЬЛІН			
	ярус	Наталялін. луг	Вягэцац. Зар. Слаб.	Іванова		Ярус	Наталялін. луг
Bromus inermis	я ¹	soc	(	cop ³ cop ¹	12	Cirsium arvense Scop.	я ² sol
„ mollis	я ¹	sol	+	sol sol	13	Galium mollugo	я ¹ sol
Festuca pratensis	я ¹	sol	(	sol sol	14	Heracleum sibiricum	я ¹ Un
Phleum pratense	я ¹	sol	)	sol —	15	Lythrum salcaria	я ¹ —
Poa trivialis	я ¹	sol	o	sol sol	16	Plantago lanceolata	я ² sol
Triticum repens	я ¹	sol	)	sol spr	17	„ media	я ² sol
Achillea millefolium	я ¹	spr	o	sol sol	18	Rumex crispus	я ¹ —
Barbarea vulgaris	я ¹	—	+	spr —	19	Silene venosa	я ² —
Crepis tectorum	я ¹	spr	o	sol —	20	Potentilla anserina	я ¹ spr
Artemisia vulgaris	я ¹	sol	—	sol —	21	Lycopus europaeus L.	я ¹ sol
Carduus crispus	я ¹	Un	)	— —			

Глебы гэтых невялікіх асацыяцый Bromus inermis зьяўляюцца намыўнымі, алювіяльнымі глебамі, дужа шчолакавымі. pH₁₀—8,29; pH₂₀—8,47. Мэханічны аналіз іх наступны:

р. ч. у м/м	0/0	Гэта лёсавідныя вязкія пяскі, якія ўскіпаюць з паверхні.
1 — 1/4	5,8	
1/4 — 0,1	24,4	
0,1 — 0,05	29,9	
0,05 — 0,01	29,0	
< 0,01	11,0	

Гэта лёсавідныя вязкія пяскі, якія ўскіпаюць з паверхні. Пойма ракі Проні ад фольварка Іванова да в. Каралёўкі мае амаль што такі самы характар як і ў раёне лугоў Зарэчкае Слабоды. Рэчышча ракі таксама зьвілістае, пойма ляжыць у адных мясцох па левому боку ракі, у другіх—па праваму. Рэльеф і асаблівасьці асобных зон поймы тыя-ж. У некаторых мясцох асяродка-ая зона дужа забалочана і тут сустракаюцца асочавыя тарфавікі. Далей ад вёскі Каралёўкі, уніз па бегу ракі, недалёка вёскі Старакожаўкі лёсавыя пляты зьмяняюцца супясямі. Вучастак поймы ракі Проні ад вадзянога млына вёскі Старакожаўкі да паўвострава, які ляжыць паміж утокамі ракі Быстрой і ракою Проняй, выдзяляецца сваім падвышэньнем. Занальнасьці тут у пойме ракі Проні няма. Па левым беразе цягнецца высокая крутая тэраса, за схіламі якое нзасрэдна ідзе роўная паласа поймы з аспэктам Aira caespitosa. Апрача гэтай апошняй тут шмат сустракаецца: Leontodon autumnalis (cop²), Trifolium pratense (cop¹), Phleum pratense (spr) і іншыя. Гэта роўная паласа зьліваецца з берагавою, якая ўзвышаецца над узроўнем вады ў рацэ каля 4-х мэтраў. Травастой берагавое паласы рэдкі. Тут пераважаюць: Pimpinella Saxifraga (cop¹), Aira caespitosa (spr), Plantago media (cop¹), Achillea millefolium, Carum carvi (sol), Rumex acetosa (spr) і іншыя. Луг старэя, заносіцца пяскамі, якія змываюцца з вадпадзелу і аголеных схілаў тэрасы, дзе раней рос лес. Правы бераг ракі таксама высокі і пакрыты Rumex acetosa, сярод якога сустракаюцца:

<i>Apera Spica venti</i> P. B.	cop ²	<i>Crepis tectorum</i>	cop ¹
<i>Achillea millefolium</i>	cop ¹	<i>Pimpinella Saxifraga</i>	cop ¹
<i>Agrostis alba</i>	spr	<i>Rhinanthus maior</i>	cop ¹
<i>Festuca pratensis</i>	sol	<i>Euphrasia officinalis</i>	cop ¹
<i>Trifolium pratense</i>	spr	<i>Equisetum arvense</i>	spr
<i>Medicago lupulina</i>	spr	<i>Leucanthemum vulgare</i>	cop ¹
<i>Centaurea Jacea</i>	spr	<i>Leontodon autumnalis</i>	cop ¹
<i>Carum cervi</i>	spr	і іншыя	

У асобных месцах, каля самага берагу ракі пападаюцца астраўкі *Bromus inermis*. Непасрэдна за берагавою паласою ідуць сядзібы і будынкі вёскі Старакожаўкі, за якою ўжо пойма дужа пашыраецца. Тут у раку Проню ўліваецца рака Быстрая. Бег апошніяе шыбкі і яна нясе масу ўскаламучанага матар'ялу, асабліва вясной у часы паводак, калі ўся пойма шырока заліваецца вадой дэйн на 10—15. У некаторыя гады і ўлетку ў перыяд ліўняў воды ракі Быстрой і Проні выступаюць з берагоў і заліваюць пойму. У час паводак і разводзьдзяў пойма ў гэтым раёне мае выгляд вялікае ракі, папярочнік якое ад аднае тэрасы да другога дасягае да 3-х кілёметраў. У перыяды пакрыцця поймы вадой адбываецца сартыроўка і асаджваньне матар'ялу, які нясуць з сабою воды разводзьдзяў. З году ў год чахол павярхоўных, нанесеных адкладаў робіцца таўсьцей; адбываецца нівэліроўка поймы, у выніку якой прыгожыя паплавы змяняюцца супясямі з кепскім сьмяцьцёва-рознатраўным травастоем. Гэты працэс старэньня поймы асабліва энэргічна адбываецца ў наш час, калі пясочныя вадападзельныя плято, а таксама і тэрасы поймы абязьлесены.

Недалёка мястэчка Дрыбін па лініі ўтоку ракі Быстрой пойма ляжыць, як па левым баку ракі, гэтак і па правым. Левапавярэжная пойма зьяўляецца ўласна і поймай ўтоку ракі Быстрой. Занальнасьць тут наступная: пакатая тэраса-сухадольная, зьніжаная прытэрасавая, асяродкавая і калярэчышчная. Гэтыя ж зоны назіраюцца і ў правапавярэжнай пойме (ўласна Проні). Тэрасава-сухадольная зона ў абодзвюх частках поймы нявысокая і аднолькава пакатая, вышэй к плято яна пераходзіць у нізкія палі. Шырыня гэтае зоны каля 30 мэтраў, яна таксама, як і ў пойме вышнявіны, занята пераважна асацыяцыямі *Nardus stricta* + *Anthoxanthum odoratum*. Па скілах яны змяняюцца рэдкім травастоем рознатраўяў, характэрных для падвышаных пясочных месц. Відавы склад гэтых рознатраўяў наступны:

1	<i>Agrostis vulgaris</i>	sol	10	<i>Lychnis viscaria</i>	cop ¹
2	<i>Festuca ovina</i>	sol	11	<i>Leucanthemum vulgare</i>	cop ¹
3	<i>Antennaria dioica</i>	cop ¹	12	<i>Knautia arvensis</i>	sol
4	<i>Artemisia vulgaris</i>	cop ¹	13	<i>Potentilla argentea</i>	spr
5	<i>Dianthus deltoides</i>	cop ¹	14	<i>Senecio Jacobea</i>	sol
6	<i>Galium verum</i>	cop ¹	15	<i>Sedum acre</i> L.	spr gr
7	<i>Helichrysum arenarium</i>	cop ¹	16	<i>Scleranthus perennis</i>	spr gr
8	<i>Jasione montana</i>	sol	17	<i>Turritis glabra</i>	sol
9	<i>Linaria vulgaris</i>	sol	18	<i>Viola tricolor</i>	—

У ніжнім ярусе гэтых рознатраўяў дэ-ні-дэ пападаецца мох *Thuidium abietinum*. Бліжэй к тыпова сухадольнай зоне зьяўляецца *Polytrichum juniperinum*, а махавы насціл самых асацыяцый сіўца і пахучага каласка такі-ж, як і ў тэрасава-сухадольнай зоне поймы лугоў Зарэцкае Слабады і фольварка Іванова. Тыя-ж *Thuidium Philiberti*, *Polytrichum commune* і *Mnium undulatum* у больш высокай частцы зоны, а ніжэй яны змяняюцца *Rhytidiadelphus squarrosus* і *Climacium dendroides*. У некаторых месцах правапавярэжнай поймы разам з *Rhytidiadelphus squarrosus* сустракаецца і *Stereodon Lindbergii* (Mitten). Далей, на мяжы прытэрасавае зоны зьяўляюцца *Calliergon cuspidatum* і астраўкі *Aulacomnium palustre* сумесна з *Dicranum Bonjeanii*. Відавы склад гэтых асацыяцый, аднолькавы з раней апісанымі, што відаць з наступнага апісаньня, якое зроблена 6/VII.

НАЗВА РАСЬЛІН						НАЗВА РАСЬЛІН							
	ярус	мноства	вэгэцыйя	% сустр.	акрыц.		ярус	мноства	вэгэцыйя	% сустр.	акрыц.		
1	Aira caespitosa	я ¹	sol	○	10	1	25	Dianthus deltoides . . .	я ²	sol	○	10	1
2	Agrostis vulgaris	я ²	sol	○	40	1	26	Equisetum silvaticum . .	я ²	sol	—	30	1
3	Anthoxanthum odoratum	я ¹	cop ²	+	100	3	27	Euphrasia officinalis . .	я ³	spr	○	80	1—2
4	Briza media	я ¹	spr	○	100	2	28	Hieracium pilosella . . .	я ²	spr	○	50	1
5	Festuca pratensis	я ¹	sol	○	10	1	29	Hypericum quadrangulum	я ¹	sol gr	○	10	1
6	„ rubra	я ²	spr	(	80	2	30	Galium mollugo	я ¹	sol	○	10	1
7	„ ovina	я ²	sol	+	10	1	31	„ uliginosum	я ³	sol	○	20	1
8	Nardus stricta	я ²	cop ³	+	100	3	32	„ verum	я ¹	sol	○	10	1
9	Carex Goodenoughii . .	я ²	spr	+	60	1—2	33	Leontodon autumnalis . .	я ²	sol	○	30	1
10	„ leporina	я ²	sol	+	30	1	34	Polygonum bistorta . . .	я ¹	spr	+	70	1—2
11	„ panicea	я ²	spr	+	80	1	35	Leucanthemum vulgare .	я ¹	spr	○	70	1—2
12	„ pallescens	я ²	sol	+	20	1	36	Polygala vulgaris	я ³	sol gr	○	10	1
13	Luzula campestris . . .	я ²	cop ¹	+	100	2	37	Potentilla tormentilla .	я ³	cop ²	○	100	2
14	Juncus filiformis	я ²	sol gr	+	10	1	38	Plantago lanceolata . .	я ²	spr	+	80	1
15	Trifolium pratense . . .	я ²	sol	(	10	1	39	Platanthera bifolia . . .	я ²	sol	)	10	1
16	„ spadiceum	я ²	cop ¹	+	60	1—2	40	Rhinanthus maior	я ²	sol	+	10	1
17	„ repens	я ³	sol	(	40	1	41	Ranunculus acer	я ¹	sol	+	30	1
18	Vicia cracca	я ³	sol	○	10	1	42	Rumex acetosa	я ¹	sol	+	10	1
19	Achillea millefolium . .	я ²	sol	)	80	1	43	Thalictrum angustifolium	я ¹	sol	○	10	1
20	Alchemilla vulgaris . . .	я ³	cop ¹	+	40	3	44	Thymus chamaedrys . . .	я ³	spr gr	○	20	1
21	Brunella vulgaris	я ³	sol	○	20	1	45	Stellaria graminea . . .	я ³	spr	○	20	1
22	Campanula patula	я ¹	sol	○	10	1	46	Viola canina	я ³	sol	○	30	1
23	Centuarea Jacea	я ¹	spr	)	40	1	47	Veronica chamaedrys . .	я ²	sol	+	20	1
24	Cerastium triviale	я ²	spr	+	30	1	48	„ officinalis	я ²	sol	+	10	1

Гушчыня травастое для верхняга ярусу—1,4, падседу—4. Глеба тэрасава-сухадольная зоны слаба-падзолістая, глеевая, апісаньне разрэзаў глебы ў межах саміх згуртаваньняў наступнае:

Левабярэжная:

А=13 см.—гумозны, супясочны.

В=19 см.—з плямкамі глею і Fe_2O_3 . Рэакцыі на FeO няма.С—С—пясок аглеены PH_{10} —5,02; PH_{20} —5,23.

Правабярэжная:

А=18 см.—гумозны, шэры.

В=22 см.—ілювіяльны, з плямкамі глею і Fe_2O_3 .С+С—пясак аглеены PH_{10} —5,51; PH_{20} —5,85.

Мэханічны аналіз глебы згуртаваньняў такі:

	m/m					пыл. г. %		Ф.—г.	
	3	2	1	1/4	1/10	0,1—0,05	0,05—0,01		
Глыбін. 10 см.	0,67	3,90	9,53	45,0	23,1	1,6	7,0	9,4	} Левабярэжная сухадольная зона
„ 20 „	0,87	3,92	8,8	37,3	28,9	6,1	8,7	15,41	
„ 10 „	—	—	—	42,1	24,4	6,7	15,4	11,4	} Правабярэжная сухадольная зона
„ 20 „	—	—	—	48,6	24,4	8,3	13,9	4,9	

Глебы згуртаваньняў сьцёпа і пахучага каласка з боку мэханічнага аналізу зьяўляюцца буйна пясочнымі супясямі, кісьліннасьць якіх сярэдняя-кіслая.

У той час, як тэраса-сухадольная зона па складу расьліннасьці на ўсім працягу поймы досыць аднастайная, прытэрасавая і асяродкавая зона поймы ў раёне мястэчка Дрыбін адрозьніваецца разнастайнасьцю расьлінных згуртаваньняў. Парадак гэтых згуртаваньняў у левабярэжнай і правабярэжнай поймах неаднолькавы. Прычынаю гэтаму зьяўляецца, як уток зьлева ў раку Проню ракі Быстрой, так і праходжаньне па мяжы асяродкавае і прытэрасавае зоны правабярэжнае поймы невялікае рэчкі Галышні. Апошняя мае свае бярэжавыя зоны ў форме вузкіх гряд, што і зьмяняе асяродкавую зону правабярэжнае поймы. Прытэрасавая зона аднае і другое поймы ясна выяўлена, яна зьніжана і забалочана. Тут пераважна сустракаюцца суцэльныя згуртаваньні *Carex gracilis*, якія у больш падвышаных месцах зьмяняюцца або асокавым рознатраўем з перавагаю *Garex Goodenoughii*, або сапраўднымі згуртаваньнямі гэтае асакі. Напраўдзі таксама бліжэй да тэрасавай зоны і асобныя астраўкі *Agrostis canina*. Фон згуртаваньняў *Carex gracilis* цёмна-зялёны; апісаньне зроблена 3—7/VI. Вышыня травастой дасягае да 80 см. Махавы насцьці рэдкі ён складаецца з *Calliergon cuspidatum* (cop¹), *Drepanocladus adunlus* Maert¹ en і *Drepanocladus tenuis* (schpr v. Kiingger' z. T.) (spr.). Відавы склад згуртаваньняў наступны:

НАЗВА РАСЬЛІН		Левабярэжная					Правабярэжная				
		ярус	мн.	вагэт.	% сус.	акр.	ярус	мн.	вагэт.	% сус.	акр.
1	<i>Carex gracilis</i>	я ¹	soc	+	100	4—5	я ¹	soc	+	100	5
2	„ <i>vesicaria</i>	я ¹	cop ²	+	70	3—2	я ¹	spr	+	30	2
3	<i>Heleocharis palustris</i>	я ²	spr	(	20	1	—	—	—	—	—
4	<i>Agrostis alba</i>	я ¹	cop ¹	+	60	1	я ¹	spr	○	100	2
5	„ <i>canina</i>	я ¹	spr	+	20	1	—	—	—	—	—
6	<i>Aira caespitosa</i>	я ¹	Un	)	—	—	я ¹	sol	○	50	1
7	<i>Alopecurus geniculatus</i>	я ²	spr	○	40	1	я ²	spr	+	80	1
8	<i>Glyceria fluitans</i>	я ¹	spr	(	20	1	я ¹	sol	○	20	1
9	„ <i>plicata</i>	я ¹	sol	○	10	1	я ¹	sol	○	10	1
10	<i>Poa palustris</i>	я ¹	spr	+	50	1—2	я ¹	cop ²	○	100	3
11	„ <i>trivialis</i>	я ¹	sol	○	30	1	—	—	—	—	—
12	<i>Acorus Calamus</i>	я ¹	Un	—	—	—	—	—	—	—	—
13	<i>Alisma Plantago</i>	я ²	sol	—	10	1	—	—	—	—	—
14	<i>Cardamine pratense</i>	я ³	cop ²	+	100	2	я ³	cop ¹	+	90	2
15	<i>Caltha palustris</i>	я ³	cop ²	+	90	3	я ³	cop ¹	+	100	3
16	<i>Eriophorum latifolium</i>	я ¹	Un	+	—	—	—	—	—	—	—
17	<i>Galium palustre</i>	я ²	cop ³	○	100	4	я ²	cop ²	○	100	3
18	<i>Lychnis flos cuculi</i>	я ¹	sol	○	10	1	я ¹	sol	+	10	1
19	<i>Lysimachia vulgaris</i>	я ²	sol	—	40	1	—	—	—	—	—
20	„ <i>Nummularia L.</i>	—	—	—	—	—	я ³	sol	—	30	1
21	<i>Myosotis palustris</i>	я ²	sol	○	10	1	я ²	sol	○+	20	1
22	<i>Nasturtium palustre</i>	я ¹	sol	○+	10	1	я ¹	sol	○+	10	1
23	<i>Pedicularis palustris</i>	я ²	sol	+	10	1	—	—	—	—	—
24	<i>Polygon. amphib. v. terestris</i>	я ²	sol	—	20	1	я ²	sol	—	20	1
25	<i>Ranunculus flammula</i>	я ²	cop ¹	○	80	1	я ²	spr	○	30	1
26	„ <i>repens</i>	я ²	spr	+	10	1—2	я ³	cop ¹	+	100	3
27	<i>Stellaria graminea</i>	я ²	sol	○	10	1	я ²	sol	○	10	1
28	„ <i>glauca</i>	я ²	spr	○	1	1	я ²	sol	○	10	1
29	<i>Veronica scutellata L.</i>	я ²	spr	+	1	1	я ²	sol	○	10	1

Каэфіцыент агульнасьці відаў гэтых двух згуртаваньняў—69. Сярэдняя гушчыня травастой і колькасьць паветрана-сухога масы наступныя:

Гушчыня		Колькасьць		%			
в. ярусу	пад.	гр. з м.	кіл. гэк.	Cyper	Gram	Leg	Разнат.
13,3	20	393,5	3935	78,7	3,1	0	18,2

Глебы згуртаваньняў *Carex gracilis* тарфава-глеевыя, разрэзы якіх наступныя:

Левабярэжнае:

A₁=18 см.—гумозны з глеевымі плямкамі і бурнай рэакцыяй на FeO. Ускіпаньня няма.

B=75 см.—чорны тарфавы, шмат карэньняў (*salix*) і канкрэцый Fe₂O₃. Рэакцыя на FeO слабой. Грунтавая вада на глыбіні 50 см.

G—глей. PH₁₀—5,68; PH₂₀—5,487.

Правабярэжнае:

A=15 см.—гумозны, наносны, з бурнай рэакцыяй на FeO, ня ўскіпае.

B₁=22 см.—чорны, багаты канкрэцыямі Fe₂O₃.

B₂=30 см.—торф асокавы. Грунтавая вада на 40 см.

G—глей. PH₁₀—5,95; PH₂₀—5,91.

Па мэханічнаму аналізу пазёмы А глебы гэтых згуртаваньняў зьяўляюцца лёгкамі буйна-пясочнымі глінамі, што відаць з аналізу.

Часьцінак ад 1 —¹/₄ м/м— 6,1%

„ „¹/₄ —0,1 „ —14,8 „

„ „ 0,1 —0,05 „ — 3,5 „

„ „ 0,05—0,01 „ —33,1 „

„ „ < 0,01 „ —42,5 „

Кісьліннасьць глебы—сярэдня-кіслая.

Глебы невялічкіх згуртаваньняў *Agrostis canina*, якія спарадычна сустракаюцца ў зьніжаных лагчынах прытэрасавая зоны, такія-жа, як і глебы згуртаваньняў *Carex gracilis*. Гэта таксама тарфава-глеевыя глебы з вялікім процантам часьцінак фізычнае гліны ў верхнім пазёме. Кісьліннасьць глеб нават большая: PH₁₀—5,51; PH₂₀—5,75. Самыя лагчынкі маюць форму ісподка, яны знаходзяцца ў больш падвышанай частцы прытэрасавая зоны дзе *Carex gracilis* уступае месца *Carex Goodenoughii*. Махавы насцьці тут складаецца з сьцэльнага *Calliergon cuspidatum*, сярод якога сустракаюцца: *Calliergon giganteum* (spr) (sol), *Drepanocladus aquaticus* Warnst., *Drepanocladus Kneiffii* Warnst. (spr) і *Mnium Seligeri* (sol). Апісаньне асобных згуртаваньняў наступнае:

НАЗВА РАСЬЛІН	Левабярэжнае					Правабярэжнае				
	ярус	мн.	вэгт.	% сус.	акрыц	ярус	мн.	вэгт.	% сус.	акрыц
1 <i>Agrostis canina</i>	я ¹	cop ³	○	100	4	я ¹	cop ³	○	100	4
2 „ <i>alba</i>	я ¹	sol	○	10	1	я ¹	sol	○	10	1
3 <i>Aira caespitosa</i>	я ¹	sol	)	20	1	я ¹	spr	○	40	1
4 <i>Alpecurus geniculatus</i>	я ²	sol gr	+	40	1	—	—	—	—	—
5 <i>Glyceria fluitans</i>	я ¹	sol	)	10	1	я ¹	spr	○	20	1

НАЗВА РАСЬЛІН	Левабярэжная					Правабярэжная				
	ярус	мн.	вэгт.	% сус.	акрыц	ярус	мн.	вэгт.	% сус.	акрыц
6 <i>Poa trivialis</i>	я ¹	sol	+	10	1	—	—	—	—	—
7 „ <i>palustris</i>	—	—	—	—	—	я ¹	spr	+	30	1
8 <i>Carex canescens</i>	я ²	sol	+	10	1	—	—	—	—	—
9 „ <i>Goodenoughii</i>	я ²	cop ²	+	80	3	я ²	cop ¹	+	80	2
10 „ <i>gracilis</i>	я ¹	sol gr	+	10	1	я ¹	spr	+	40	2
11 „ <i>vesicaria</i>	я ¹	sol gr	+	10	1	я ¹	sol gr	+	60	2
12 <i>Eriophorum latifolium</i>	я ¹	cop ¹	+	80	2	я ¹	sol	+	10	1
13 „ <i>angustifolium</i>	—	—	—	—	—	я ¹	sol	+	10	1
14 <i>Heleocharis palustre</i>	я ²	spr	(	10	1	я ²	sol	+	10	1
15 <i>Juncus filiformis</i>	я ²	sol	+	10	1	я ²	sol	+	10	1
16 <i>Equisetum palustre</i>	я ²	spr	—	10	1	—	—	—	—	—
17 „ <i>limosum</i>	я ¹	sol	—	10	1	я ¹	cop ¹	—	50	2
18 <i>Alisma Plantago</i>	—	—	—	—	—	я ¹	spr	+	40	2
19 <i>Caltha palustris</i>	я ²	cop ²	+	90	3	я ²	sol	+	10	1
20 <i>Cardamine pratense</i>	я ²	cop ¹	+	80	3	я ²	spr	+	50	1
21 <i>Comarum palustre</i>	я ²	spr gr	○	20	1	—	—	—	—	—
22 <i>Lysimachia vulgaris</i>	я ²	Un	—	—	—	—	—	—	—	—
23 <i>Myosotis palustris</i>	я ²	sol	○	10	1	—	—	—	—	—
24 <i>Menyanthes trifoliata</i>	я ²	sol	+	10	1	я ²	cop ¹	+	40	2
25 <i>Pedicularis palustris</i>	я ²	sol	+	10	1	—	—	—	—	—
26 <i>Galium palustre</i>	я ²	cop ¹	○	100	2	я ²	sol	○	30	1
27 <i>Ranunculus flammula</i>	я ²	cop ¹	+	70	2	я ²	sol	○	20	1
28 „ <i>repens</i>	я ²	cop ²	+	80	3	—	—	—	—	—
29 <i>Stellaria graminea</i>	я ²	sol	○	10	1	я ²	sol	○	10	1
30 <i>Veronica scutellata</i>	я ²	sol	+	20	1	я ²	spr	+	40	1

Каэфіцыент агульнасьці відаў—60. Гушчыня травастой і колькасьць паветрана-сухое масы наступныя:

Гушчыня трав		Колькасьць		% сус.				
верх. ярусу	падс.	кв. м. gr.	гэкт. kilr.	Gram.	Сур.	Leg.	Разн.	
3,3	12,5	280	2800	23,2	52,6	0	23,2	Левабярэжная
5,0	13,5	305	3050	23,0	52,5	0	24,5	Правабярэжная

У левабярэжнай прытэрасавай зоне поймы з пераважаю *Carex Goodenoughii* назіраецца звычайны для гэтае асакі махавы насцьці. Ён складаецца з *Climacium dendroides* (cop³), *Calliergon cuspidatum* (cop¹), *Thui-*

dium Philibertii (cop¹), Rhytidadelphus sguarrosus (spr. gr.) і калі-ні-калі сярод іх пападаецца Aulacomnium palustre (sol. gr.) і Dicranum Bonjeanii (sol. gr.). Гэтыя-жа махі пануюць і ў правабярэжнай прытэрасавай зоне ў тых месцах, дзе назіраецца збытак Carex Goodenoughii. Трэба адзначыць, што апрача Carex Goodenoughii у правабярэжнай пойме сустракаецца шмат Agrostis canina. Ад апошняй і залежыць аспект тых больш ці менш падвышаных месц прытэрасавае зоны, дзе адсутнічае сусцэльная Carex gracilis.

Відавы склад рознатраўяў з перавагаю Carex Goodenoughii наступны:

НАЗВА РАСЬЛІН		Леабярэж. мноства	Правабяр. мноства	НАЗВА РАСЬЛІН		Леабярэж. мноства	Правабяр. мноства
1	Carex Goodenoughii . . .	cop ²	cop ²	18	Brunella vulgaris	spr gr	—
2	„ caespitosa	cop ¹ gr	—	19	Polygonum Bistorta	cop ¹	—
3	„ flava	sol	—	20	Plantago lanceolata	spr	spr
4	„ panicea	sol	sol	21	Potentilla tormentilla	—	cop ¹
5	„ vesicaria	—	sol gr	22	Pedicularis palustris	spr	spr
6	Agrostis canina	spr	cop ²	23	Lychnis flos cuculi	—	sol
7	Aira caespitosa	cop ¹	spr	24	Myosotis palustris	spr	sol
8	Festuca rubra	spr	spr	25	Ranunculus acer	spr	sol
9	Poa palustris	—	sol	26	„ flammula	spr gr	cop ¹
10	Juncus filiformis	spr gr	spr	27	„ repens	cop ¹	cop ²
11	Equisetum palustre	—	cop ¹	28	„ auricomus	spr	—
12	Camarum palustre	spr gr	sol	29	Rhinanthus maior	—	spr
13	Caltha palustris	cop ¹	—	30	Rumex acetosa	sol	sol
14	Cerastium triviale	spr	—	31	Stellaria graminea	spr	—
15	Galium uliginosum	cop ²	cop ³	32	Trifolium pratense	spr	spr
16	Cardamine pratense	—	cop ¹	33	„ repens	sol	spr
17	Geum rivale	spr	spr.	34	Viola palustris	spr	spr

Глеба слаба-падзолістая, глеевая; разрэз глебы наступны:

A=12 см.—гумозны, чорны з праслоямі пяску. Рэакцыя на FeO ёсьць.

B=16 см.—з слабым выпадам Fe₂O₃. FeO няма; C + G—пясак аглеены.

Грунтавая вада на глыбіні—45 см. Глеба сярэдня-кіслая. рН₁₀—5,83 рН₂₀—5,76.

У леабярэжнай пойме за прытэрасавай зонай, з сусцэльнай Carex gracilis, або з перавагаю Carex Goodenoughii ідзе асяродкавая зона. Яна па аспэкту травастоя падзяляецца на дзьве часткі: асяродкавую з жоўтым фонам, які залежыць ад збытку Thalictrum angustifolium і асяродкавую з фонам Aira caespitosa. Апошняя частка асяродкавае зоны непа-

срэдна мяжуецца з калярэчышчнай зонай (гл. плян III). Пераход ад згуртаваньня Carex gracilis да асяродкавае зоны з аспэктам Thalictrum angustifolium адбываецца праз павялічэньне:

Poa palustris	cop ²	Glyceria fluitans	cop ¹
Lychnis flos cuculi	cop ¹	Trifolium repens	cop ²
Myosotis palustris	spr	Ranunculus repens	cop ¹
Phleum pratense	spr	і іншыя	

Шырыня гэтае пераходнае паласы дасягае каля 30 мэтраў. Сам Thalictrum angustifolium згуртаваньняў не ўтварае. Ён надае толькі фон асяродкавай зоне, а пануе тут галоўным чынам рознатраўе. Праўда, пападаюцца невялічкія асобныя пляцкі, дзе Thalictrum angustifolium складае амаль што згуртаваньне. Апісаньне такога пляцка наступнае:

НАЗВА РАСЬЛІН		ярус	мноства	вэгэацыя	% суср.	акрыцьцё	НАЗВА РАСЬЛІН		ярус	мноства	вэгэацыя	% суср.	акрыцьцё
1	Thalictrum angustifolium	я1	cop ² - 3	○	90	3	16	Leontodon autumnalis	я2	sol	○	70	1
2	Aira caespitosa	я1	spr	)	100	2	17	Lychnis flos cuculi	я2	sol	+	40	1
3	Agrostis alba	я1	sol	)	70	1	18	Myosotis palustris	я2	spr	○	50	1
4	Festuca pratensis	я1	spr	○	40	1	19	Nasturtium palustre	я2	Un	)	—	—
5	„ rubra	я2	spr	+	40	1	20	Polygonum tomentosum	я2	spr	—	40	1
6	Poa pratensis	я2	sol	+	40	1	21	Polygonum Bistorta	я1	spr	+	20	1
7	Phleum pratense	я1	cop ¹	)	100	2	22	Potentilla anserina	я3	sol	—	50	1
8	Trifolium pratense	я2	spr	○	20	1	23	Ranunculus acer	я1	spr	○	90	1
9	Lathyrus pratensis	я2	sol	○	10	1	24	„ auricomus	я2	spr	⊕	50	1
10	Achillea millefolium	я3	spr	—	90	1	25	Rumex acetosa	я1	sol	+	20	1
11	Brunella vulgaris	я3	sol	+	20	1	26	Orchis incarnata	я2	Un	○	—	—
12	Cardamine pratense	я3	spr	⊕	100	1—2	27	Taraxacum offic.	я3	spr	⊕	100	1
13	Caltha palustris	я2	spr	⊕	20	1	28	Thalictrum flavum	я2	sol	—	40	1
14	Equisetum palustre	я2	spr	○	30	1	29	Stellaria graminea	я3	cop ²	○	100	1
15	Galium uliginosum	я3	cop ²	—	100	3							

Шырыня часткі асяродкавае зоны з жоўтым фонам роўна прыблізна 100 мэтрам. Вышыня асобных экзэмпляраў Thalictrum дасягае да аднаго мэтру. Апрача відаў, якія ўваходзяць у склад пляцкоў блізкіх да згуртаваньняў Thalictrum angustifolium, у зьніжаных месцах асяродкавае зны з аспэктам Thalictrum пераважна сустракаюцца:

Carex gracilis	spr. gr.	Phalaris arundinaceae	spr. gr.
„ panicea	sol	Stellaria palustris	sol
„ caespitosa	sol	Lysimachia vulgaris	spr. gr.
„ vulpina	sol	і іншыя	
Poa palustris	cop ¹		

У больш-жа падвышаных месцах назіраецца:

Apera Spica Venti	cop ¹	Centaurea Jacea	spr. gr.
Cynosurus cristatus	spr	Chrysanthemum Leucanthemum	spr
Anthoxanthum odoratum	spr	Cerastium triviale	spr
Festuca pratensis	cop ¹	Sagina nodosa	spr
Medicago lupulina	sol	Polygala comosa	sol
Vicia cracca	sol	і іншыя	
Alchemilla vulgaris	spr		

Такі-ж характар травастой асяродкавае зны і з аспектм *Aira caespitosa*. Тут таксама выяўленыя згуртаваньняў няма, калі ня лічыць невялікіх астраўкоў *Aira caespitosa*, Як і ў частцы зоны з аспектм *Thalictrum*, ёсць зніжэньні, дзе пераважаюць *Poa palustris* (cop²), *Agrostis canina* spr., *Caltha palustris* cop¹, *Lysimachia vulgaris* cop¹, *Galium palustre* cop¹, *Cardamine pratense* spr., *Myosotis palustris* spr., *Ranunculus flammula* spr., *Ranunculus repens* spr., *Potentilla anserina* spr. і іншыя. Назіраюцца таксама і падвышаныя месцы, дзе травастой пераважна складаецца з *Apera Spica Venti* cop², *Phleum pratense* (cop²), *Agrostis alba* spr., *Trifolium pratense* spr., *Trifolium repens* cop², *Stellaria graminea* cop¹, *Achillea millefolium* spr., *Polygonum Bistorta* spr і іншых.

Зусім другі малюнак мы маем у кутку левабярэжнай поймы, які прылягае да сядзіб і пахаці мястэчка Дрыбін (гл. плян III). Тут усьцяж пахаці цягнецца шырокая лагчына, куды змываецца з акружаючых палёў шмат дробназёмістых часьцінак. Уся гэтая лагчына занята суцэльным згуртаваньнем *Aira caespitosa*. Відавы склад гэтага згуртаваньня, а таксама і невялікіх згуртаваньняў *Aira caespitosa* асяродкавае зоны можна бачыць з наступнага апісаньня іх.

НАЗВА РАСЬЛІН		ярус	мноства	вэгэацыя	% сустр.	акрыцьцё	ярус	мноства	вэгэацыя	% сустр.	акрыцьцё
1	<i>Aira caespitosa</i>	я1	soc	○	100	5	я1	cop ³	○	100	3—4
2	<i>Agrostis alba</i>	я1	spr	○	90	1—2	я1	cop ¹	)	100	2—3
3	„ <i>canina</i>	я1	sol	+	10	1	—	—	—	—	—
4	<i>Festuca pratensis</i>	я1	sol	+	10	1	я1	sol	(	10	1
5	„ <i>rubra</i>	я2	spr	+	90	1—2	я2	sol	+	30	1
6	<i>Phleum pratense</i>	я1	sol	)	30	1	я1	cop ¹	)	50	2
7	<i>Poa pratensis</i>	я2	sol	+	40	1	—	—	—	—	—
8	„ <i>trivialis</i>	я1	sol	+	30	1	я1	sol	+	20	1
9	„ <i>palustris</i>	—	—	—	—	—	я1	spr	○	3	1
10	<i>Carex Goodenoughii</i>	я2	cop ¹	+	100	2	я2	cop ¹	+	80	2
11	<i>Equisetum palustre</i>	я2	sol	—	20	1	—	—	—	—	—

НАЗВА РАСЬЛІН		ярус	мноства	вэгэацыя	% сустр.	акрыцьцё	ярус	мноства	вэгэацыя	% сустр.	акрыцьцё
12	<i>Trifolium pratense</i>	я2	sol	○	10	1	я2	sol	○	10	1
13	„ <i>repens</i>	я3	cop ¹	—	60	2	я3	spr	—	40	1—2
14	<i>Cardamine pratense</i>	я3	spr	+	50	2	я3	cop ¹	+	60	2
15	<i>Caltha palustris</i>	я2	spr	+	40	1—2	я2	spr	+	40	1—2
16	<i>Cerastium triviale</i>	я2	sol	+	10	1	—	—	—	—	—
17	<i>Epilobium palustre</i>	я2	sol	+	10	1	—	—	—	—	—
18	<i>Galium palustre</i>	я3	sol	○	20	1	я2	spr	○	40	1
19	„ <i>uliginosum</i>	я3	spr	○	80	1—2	—	—	—	—	—
20	<i>Lychnis flos cuculi</i>	я1	sol	○	30	1	я1	sol	○	30	1
21	<i>Myosotis palustris</i>	я2	sol	○	10	1	—	—	—	—	—
22	<i>Orchis militaris</i>	—	—	—	—	—	я2	Un	○	—	—
23	<i>Potentilla anserina</i>	я3	sol	○	20	1	—	—	—	—	—
24	<i>Polygonum Bistorta</i>	—	—	+	—	—	я1	sol	+	20	1
25	<i>Ranunculus acer</i>	я1	sol	+	20	1	я1	sol	+	10	1
26	„ <i>flammula</i>	я2	spr	+	40	1	—	—	—	—	—
27	„ <i>repens</i>	я2	cop ¹	○	100	2—3	—	—	—	—	—
28	„ <i>auricomus</i>	—	—	—	—	—	я2	spr	+	20	1
29	<i>Rumex crispus</i>	—	—	—	—	—	я1	sol	+	10	1
30	<i>Rhinanthus maior</i>	я2	sol	○	10	1	—	—	—	—	—
31	<i>Stellaria graminea</i>	я3	spr gr	○	70	2	—	spr	○	50	1
32	<i>Sagina nodosa</i>	я3	spr	○	30	1	я3	—	—	—	—
33	<i>Thalictrum angustifolium</i>	я1	spr	○	10	1	я1	sol	○	10	1
34	<i>Veronica serpyllifolia</i>	я3	sol	+	10	1	—	—	—	—	—
35	<i>Viola tricolor</i>	я3	sol	—	10	1	—	—	—	—	—
36	<i>Brunella vulgaris</i>	я3	—	+	—	—	я3	spr gr	○	10	1
37	<i>Geum rivale</i>	—	—	—	—	—	я2	spr	+	20	1
38	<i>Veronica chamaedrys</i>	я2	spr gr	+	10	1	—	—	—	—	—

Гушчыня травастой і сярэдняя колькасьць паветрана-сухое масы з аднаго кв. мэтру згуртаваньня *Aira caespitosa*, а таксама і сярэдняя колькасьць масы з кв. мэтру асяродкавае зоны з аспектм *Thalictrum* відаць з наступнае таблічкі:

Гушчыня		Колькасьць масы		% сустр.				Аіра каэспітоса
в. яр.	падс.	кв. м. gr.	гэкт. kil.	Gr.	Сур.	Leg.	Розн.	
5,4	16	490	4900	92	1	0,4	6,6	<i>Aira caespitosa</i>
2,5	10	317	3170	41	17,2	0,3	41,5	<i>Thalictrum angustifolium</i>

Глеба згуртаваньня *Aira caespitosa* слаба-падзолістая глеевая, пазёмы разрэзу якое наступныя:

A=18 см.—гумозны з плямкамі Fe_2O_3 , слаба ўскіпае.

B + g=30 см.—ілювіяльны з глеевымі падцёкамі і збыткам Fe_2O_3 . FeO няма ні ў пазёме A ні ў B.

Грунтавая вада каля мэтру. Кісьліннасьць глебы на глыбіні 10 см. слаба шчолакавая (РН—7,13), а на глыбіні 20 см. амаль што нейтральная (РН—6,23).

З боку механічнага аналізу глеба зьяўляецца буйна-пясочным суглінкам. Аналіз наступны:

	% часьцінак m/m				
	1—1/4	1/4—0,1	0,1—0,05	0,05—0,01	<0,01
Глыб. 10 см.	13,8	23,1	6,4	21,2	35,5
" 20 "	15,7	24,4	8,37	21,5	30,00

Глеба асяродкавае зоны з аспэктам *Thalictrum angustifolium* зьяўляецца глебай падзоліста-глеевай, якая ўтварылася на слаістым алювіі. Апісаньне разрэзу глебы такое:

A₁=10 см.—шэры, гумозны, ня ўскіпае.

A₂=16 см.—цёмна-чорны з бялёсымі плямкамі глею.

B₁=50 см.—ілювіяльны, цёмна-буры з Fe_2O_3 і глеевымі палосамі.

Структура дробна-камкаватая.

B₂—пахованая чорная глеба. Рэакцыі на FeO нідзе няма. Грунтавая вада глыбей за аднаго мэтру.

G—глей. РН₁₀—6,62; РН₂₀—6,32. Глеба слаба-кіслая амаль што нейтральная.

Правабярэжная асяродкавая зона, як ужо было адзначана, парушана рэчкай Галышай, што праходзіць па мяжы асяродкавай і прытэрасавай зоны. Гэтая рэчка ўтварыла як-бы свае асобныя зоны, якія цягнуцца уздоўж паўвысахшага русла. Самае рэчышча зарасло *Cicuta virosa* L. (cop²), *Hippuris vulgaris* (spr.), *Glyceria fluitans* (cop¹), *Heleocharis palustris* cop¹, *Sagittaria sagittifolia* (spr.), а па краёх рэчышча назіраюцца зарасьнікі *Acorus Calamus* і астраўкі *Carex gracilis* (cop³ gr.), дзе сыдзецца сучальны мох *Drepanocladus capillifolius* Warnst. Берагавыя палоскі рэчкі Галышы маюць выгляд падвышаных лех, шырыня якіх хістаецца ад 30 да 50 мэтраў. Тут шмат купін, дзе расьце ў збытку *Thymus chamaedrys*. Травастой гэтых лех вельмі рэдкі і стракаты; тут сустракаюцца: *Leucanthemum vulgare* (cop²), *Briza media* (cop²), *Euphrasia officinalis* (cop¹), *Rumex acetosa* cop¹, *Polygonum Bistorta* cop¹, *Cynosurus cristatus* spr, *Plantago lanceolata* spr. і іншыя. Далей палоска ўсхолмленьняў па левым беразе рэчкі Галышы пераходзіць у звычайную правабярэжную асяродка-

вую зону ракі Проні. У частцы гэтае зоны, якая непасрэдна ляжыць за паласой ўзгоркаў, назіраюцца як згуртаваньні *Carex gracilis*, так і *Carex Goodenoughii* з аспэктам *Aira caespitosa*. Відавы склад гэтых згуртаваньняў падобны да відавога складу такіх-жа згуртаваньняў левабярэжнай поймы. Правабярэжная асяродкавая зона ў процілегласьць левабярэжнай заканчваецца ясна выяўленым лагчынавым зьніжэньнем. Шырыня гэтага зьніжэньня дасягае 50 мэтраў. Тут назіраецца сучальнае згуртаваньне *Aira caespitosa*, якое цягнецца уздоўж правабярэжнай калярэчышчнае зоны. Відавы склад яго наступны:

НАЗВА РАСЬЛІН	ярус	мноства	вэгэацыя	% сустр.	акрыц.	НАЗВА РАСЬЛІН	ярус	мноства	вэгэацыя	% сустр.	акрыц.
<i>Aira caespitosa</i> . . .	я1	soc	○	100	4—5	<i>Galium uliginosum</i> . .	я3	cop ¹	○	70	1—2
<i>Agrostis alba</i>	я1	sol	)	70	1	<i>Leontodon autumnalis</i> .	я2	sol	○	20	1
<i>Apera Spica Ventii</i> . .	я1	sol	○	10	1	<i>Lychnis flos cuculi</i> . .	я1	sol	+	10	1
<i>Alopecurus geniculatus</i> .	я2	sol	○	10	1	<i>Lysimachia vulgaris</i> . .	я1	Un	—	—	—
<i>Festuca pratensis</i> . . .	я1	sol	○	10	1	<i>Myosotis palustris</i> . .	я2	sol	○	10	1
" <i>rubra</i>	я2	sol	+	70	1	<i>Orchis maculata</i> . . .	я2	Un	+	—	—
<i>Phleum pratense</i>	я1	spr	)	100	2	<i>Polygonum amphibium</i>					
<i>Poa pratensis</i>	я2	sol	+	10	1	v. <i>terestris</i>	я1	sol	—	20	1
" <i>trivialis</i>	я1	sol	+	80	1	<i>Potentilla anserina</i> . .	я3	spr	—	90	1—2
<i>Trifolium pratense</i> . . .	я2	sol	○	10	1	<i>Ranunculus acer</i> . . .	я1	sol	+	10	1
" <i>repens</i>	я3	spr	—	60	1—2	" <i>flammula</i>	я2	spr	○	40	1—2
<i>Carex Goodenoughii</i> . .	я2	cop ¹	+	10	2—3	" <i>repens</i>	я2	cop ¹	+	100	3
<i>Achillea millefolium</i> . .	я2	sol	○	20	1	<i>Rhinanthus maior</i> . . .	я2	sol	+○	10	1
<i>Caltha palustris</i>	я2	sol	≡	50	1	<i>Rumex acetosa</i>	я1	sol	+	40	1
<i>Cardamine pratense</i> . .	я2	spr	≡	80	1—2	<i>Stellaria graminea</i> . .	я2	spr	○	8	1—2
<i>Cerastium triviale</i> . . .	я2	sol	+	10	1	<i>Thalictrum angustifolium</i>	я1	sol	○	20	1

Гушчыня травастой верхняга ярусу—5,6, падседу—15. Глеба падзоліста-глеевая, пазёмы такія-ж як і ў згуртаваньні *Aira caespitosa* левабярэжнай поймы.

Калярэчышчная зона левабярэжнай і правабярэжнай поймы ў раёне мястэчка Дрыбіна выяўлена аднолькава добра. Шырыня, як аднае, гэтак і другое дасягае паловы кілёметра. Асабліва сучальнае травянога насцьцілу калярэчышчнае зоны зьяўляецца збыткам *Apera Spica Ventii*, якая надае фон левабярэжнай і правабярэжнай частцы гэтай зоны. Наяўнасьць збытку *Apera Spica Ventii* (якая зьяўляецца вельмі распаўсюджанай сьмяцьцёвай расьлінай хлебных культур на супясочных глебах)—можна тлумачыць заносам яе з акружаючых пойму палёў. А тое, што яна вельмі добра сябе адчувае і дужа распаўсюджана па ўсёй калярэчышчнай зоне, гаворыць аб тым, што глеба гэтай зоны па сваіх фізычных і хэмічных уласьцівасьцях

блізка да глебе акружаючых палёў. Гэта—глебы слаістага алювія са значным процантам часьцінак фізычнае гліны, а таксама і буйных пясочных часьцінак. Кісьліннасьць глеб калярэчышчнай зоны амаль што нейтральная: PH_{10} —6,87; PH_{20} —6,33. Апісаньне пазёмаў і механічны аналіз глебы наступныя:

$A=30$ см. для левабярэж. і 18 см. для правабяр.—гумозны, шэры,
 $B_1=50$ см. для левабяр. і 45 см. для правабяр.—ілювіяльны з слабым выпадам Fl_2O_3 і асобнымі глеевымі плямкамі.

$B_2=30$ см. для левабяр. і 20 см. для правабяр.—шмат Fl_2O_3 , ёсьць канкрэты і глеевыя палоскі. FeO ні ў адным пазёме няма.

G—аглеены слаісты алюві.

Грунтвая вада глыбей мэтра.

	0/0 часьцінак т/м					
	1—1/4	1/4—0,1	0,1—0,05	0,05—0,01	< 0,01	
Глыб. 10 см.	7,0	14,5	0,96	28,9	40,0	Левабярэжн. пойма
" 20 "	4,5	22,8	4,5	23,5	55,3	

Відавы склад травастоя аднае і другое калярэчышнае зоны ў раёне м. Дрыбіна, а таксама і левабярэжнай часткі гэтае зоны ў раёне вёскі старое Прыбужжа і вёскі Халіпы відаць з наступных сьпісаў расьлін, якія сустракаюцца ў гэтай зоне.

НАЗВА РАСЬЛІН					НАЗВА РАСЬЛІН				
левабяр. праваб. в. ст. Прыбуж. в.Халіпы					левабяр. праваб. в. ст. Прыбуж.				
м н о с т в а					м н о с т в а				
1	Apera Spica Venti . . .	cop ² gr.	cop ²	cop ³ gr	16	Poa pratensis	sol	sol	—
2	Aira caespitosa . . .	spr	spr	spr	17	„ trivialis	spr	sol	sol
3	Agrostis alba	spr	spr	spr	18	Carex leporina	—	—	Un gr
4	„ vulgaris	sol	sol	—	19	„ caespitosa	sol	sol gr	Un gr
5	Anthoxanthum odoratum	spr	sol	spr	20	„ panicea	sol	—	—
6	Agrostis canina	—	—	spr	21	Luzula campestris . .	spr	—	sol
7	Briza media	spr	spr	sol	22	Equisetum arvensis . .	cop ¹	spr	cop ¹
8	Bromus mollis	spr	sol	sol	23	Juncus lamprocarpus .	—	—	—
9	Avena pubescens . . .	sol gr	—	—	24	Lanthyrus pratensis .	spr	sol	—
10	Alopecurus pratensis .	—	—	sol gr	25	Medicago lupuliua .	spr gr	spr	—
11	Cynosurus cristatus . .	spr	sol	sol	26	Trifolium pratense . .	spr	cop ¹	spr
12	Festuca pratensis . . .	sol	spr	sol	27	„ repens	cop ¹	cop ¹	cop ¹
13	„ rubra	spr	spr	spr	28	Vicia cracca	sol	spr	—
14	„ rubra v. barbata . .	—	sol	—	29	Achillea millefolium .	spr	cop ¹	cop ¹
15	Phleum pratense . . .	spr	cop ¹	gr cop ³	30	Alchemilla vulgaris . .	spr	sol	cop ¹

НАЗВА РАСЬЛІН					левабяр.	праваб.	в. ст. Прыбуж.	в. Халіпы	НАЗВА РАСЬЛІН					левабяр.	праваб.	в. ст. Прыбуж.	в. Халіпы
					м н о с т в а									м н о с т в а			
31	Berteroa incana	—	—	—	Un	54	Lychnis flos cuculi . . .	spr	sol	sol	sol	55	Linum catharticum . .	—	cop ¹	sol	—
32	Brunella vulgaris . . .	—	spr	spr	spr	56	Myosotis palustris . . .	—	—	—	sol	57	Pimpinella Saxifraga . .	spr	sol	sol	sol
33	Campanula patula . . .	spr	sol	sol	sol	58	Polygonum Bistorta . . .	cop ¹	spr	cop ¹	sol	59	Plantago lanceolata . .	spr	spr	spr	spr
34	„ glomerata	cop ¹	spr	cop ¹	sol	60	„ media	sol	—	sol	sol	61	Polygala comosa	spr	—	spr	—
35	Centaurea Jacea	cop ¹	spr	spr	spr	62	Potentilla anserina . . .	—	—	—	spr	63	Orchis maculata	—	—	—	spr
36	Cerastium triviale . . .	spr	spr	spr	spr	64	Ranunculus acer	spr	sol	sol	sol	65	„ auricomus	spr	—	—	—
37	Carum Carvi	sol	sol	sol	sol	66	„ repens	spr	—	—	spr	67	Rumax acetosa	spr	spr	spr	sol
38	Dhianthus deltoides . .	—	sol gr	spr	sol	68	Rhinanthus maior . . .	spr	cop ¹	spr	spr	69	Senecio Jacobaea . . .	sol	sol	—	sol
39	Euphrasia officinalis . .	cop ²	cop ¹	cop ¹	—	70	Stellaria gram'nea . . .	cop ¹	spr	cop ¹	cop ¹	71	Sagina nodosa	spr	spr	—	spr
40	Filipendula Ulmaria . .	sol gr	—	—	sol	72	Thymus chamaedrys . .	cop ¹	cop ¹	sol	—	73	Thalictrum angustifolium	spr	sol	sol	sol
41	Galium mollugo	spr	sol	spr	—	74	Taraxacum officinale . .	spr	sol	sol	sol	75	Veronica chamaedrys . .	sol	—	—	spr
42	„ verum	sol gr	—	sol	—	76	„ serpyllifolia	—	—	—	sol						
43	„ uliginosum	—	sol	—	spr												
44	Geranium pratense . . .	sol	spr	spr	sol												
45	Gladiolus imbricatus . .	spr	—	sol	—												
46	Geum rivale	spr	spr	—	—												
47	Heracleum sibiricum . .	—	sol	sol	—												
48	Hieracium pillosella . .	sol	sol	sol	sol												
49	„ pratense	—	sol	sol	—												
50	Genth'ana campestris . .	—	Un	—	—												
51	„ Pneumonanthe	—	sol	sol	—												
52	Leontodon autumnalis . .	sol	spr	sol	sol												
53	Leucanthemum vulgare .	cop ¹	cop ¹	spr	cop ¹												

Па усёй калярэчышчнай зоне, як у раёне мястэчка Дрыбіна, гэтак і ў раёне вёсак Прыбужжа і Халіпы назіраюцца асобныя ісподкавідныя зьніжэньні, у якіх пераважна сустракаюцца:

Alopecurus geniculatus . . .	cop ¹	Equisetum limosum	spr
" fulvus	cop ² gr.	Glyceria fluitans	spr
Alisma Plantago	spr	Jris Pseudacorus	Un. gr.
Butomus umbellatus	sol	" sibirica	sol
Carex vesicaria	spr. gr.	Myosotis palustris	spr
" gracilis	cop ¹ gr.	Leersia oryzoides	sol. gr.
" vulpina	sol	Nasturtium austriacum	cop ¹
Caltha palustris	spr	Polygonum amphibium	cop ¹
Cicuta virosa	spr	Sium latifolium	sol

Апрача гэтага па самым беразе ракі спарадычна пападаюцца згуртаваньні Bromus inermis, якія чаргуюцца з зарасьнікамі ракіт (Salix). Тут знойдзены астраўкі Senecio fluviatilis Wallr. Пойма ракі Проні ад мяст.

Дрыбіна да вёскі Халіпы ляжыць па левым боку ракі. Правы—высокі і ракі блізка падыходзіць да пахадзі (гл. плян IV). Рэльеф і занальнасць гэтае левабярэжнае поймы тыя-ж самыя, што і у раене м. Дрыбіна, толькі шырыня як усяе поймы, так і асобных зон меншая: шырыня поймы тут вагаецца ад 500 да 800 мэтраў. Тэрасавая-сухадольная зона звычайна яна занята асацыяцыямі сіўца (Narbus) і пахучага каласка (Anthoxanthum). У некаторых месцах назіраецца і прытэрасавая зона (Прыбужжа, Халіпы). Яна зніжана і багата купінамі, на якіх сустракаюцца кусты вольхі. Дзе-ні-дзе ў гэтых месцах назіраюцца невялічкія астраўкі торфавых махоў: Sphagnum medium Limper, Sph. Girgensohnii Russ і Sph. subbicolor Hampr.; яны нават насоўваюцца на дужа забалочаныя месцы тэраса-сухадольнае зоны (в. Халіпы). Фон прытэрасавай зоне ў гэтым раёне надае Agrostis canina, Яна шырокаю паласою цягнецца ўздоўж пакатай тэрасавай зоны. Тут апрача Agrostis canina ў збытку сустракаюцца:

Carex Goodenoughii . . .	cop ²	Galium palustre	cop ¹
„ flava	spr	„ uliginosum	cop ²
„ rostrata	spr. gr.	Equisetum palustre	cop ¹
„ caespitosa	spr. gr.	Pedicularis palustris	cop ¹
„ vesicaria	spr. gr.	Ranunculus repens	cop ²
„ canescens	spr	Comarum palustre	spr. gr.
Bidens tripartita	spr	Menyanthes trifoliata	spr. gr.
„ ceruла	spr	і іншыя	

Асаблівасцю асяродкавае зоны зьяўляецца адсутнасць збытку Thalictrum angustifolium, які тут сустракаецца толькі адзінкамі. У частцы асяродкавае зоны, што прылягае да прытэрасавае, у адных месцах назіраюцца суцэльныя згуртаваньні Carex gracilis (в. Прыбужжа), у другіх—пераважаюць асокавыя рознатраўі (в. Халіпы). Заканчваецца асяродкавае зона і тут лагчынавідным зніжэньнем, дзе пануе Aira caespitosa. Шырыня гэтага зніжэньня дасягае ў іншых месцах да 80 мэтраў. Калярэчышчная зона звычайная, з перавагаю Аpera Spica Ventii. Гушчыня травастой для верхняга ярусу вагаецца ад 2 да 3,3, для падседу—ад 10 да 13,3. Відавы склад травастой відаць з агульнага сьпісу калярэчышчнае зоны (гл. стар. 145). Каля вёскі Галовічы пойма пераходзіць на правы бок, па левым цягнецца сасновы бор. Дасьледваньне гэтае частка поймы, а таксама і далей па ўтоку ракі Проні ў раку Сож—ня зроблена.

ВЫВАДЫ:

З дасьледваньняў часткі поймы вышывіны і сярэдняга бегу ракі Проні можна канстатаваць, што разьмеркаваньне расьлінных згуртаваньняў па пойме звязана ня толькі з рэльефам і занальнасцю самой поймы, але таксама з асаблівасьцямі як глебавага, так і маховага насцьілу. Назіраецца сувязь паміж групай расьлінных згуртаваньняў і кісьліннасьцю (РН) глебы. Самі згуртаваньні рэзка адрозьніваюцца, як сваім відавым

складам, так гушчынёю травастой і колькасьцю паветрана-сухое масы. Каротка ўсё гэта можна зьвязаць да наступнага:

Тэрасавая зона на ўсім працягу дасьледванай поймы выдзяляецца аднастайнасьцю глебавага і маховага насцьілу, а разам з гэтым і аднастайнасьцю расьлінных згуртаваньняў. Тут слабааддзеленыя глебы; у некаторых месцах з вельмі блізкімі грунтовымі водамі і глеевым пазёмам (Зарэчынская слабада і в. Халіпы). Кісьліннасьць глеба ў межах згуртаваньняў Nardus stricta + Anthoxanthum odoratum ў вобласьці лёсавых плято вагаецца так: для пазему А (на глыбіні 10 см.) ад 4,74 да 4,79; для пазему В (на глыбіні 20 см.) ад 4,82 да 5,94; у вобласьці супяскаў кісьліннасьць хістаецца: для пазёму А (на глыбіні 10 см.) ад 5,02 да 5,51, для пазёму В—ад 5,2 да 5,85. Самі згуртаваньні адрозьніваюцца рознастайнасьцю відаў, невялікай гушчынёю травастой і малою колькасьцю паветрана-сухое масы. Гушчыня для верхняга ярусу хістаецца, ад 1,4 да 3,6, для падседу—ад 4 да 7,5. Колькасьць паветрана-сухое масы з аднаго кв. мэтру вагаецца ад 126 да 142 грам.

Асяродкавая зона ў частцы, якая прылягае да тэрасавае, а таксама і прытэрасавая зона (дзе апошняя назіраецца) характарызуецца вільгатна-лугавымі і торфава-перагнойна глеевымі глебамі. Пазём А у гэтых глеб нанесены, часта невялікае таўшчыні (10—15 см.), са значным процантам фізычнае гліны і буйна пясочных часьцінак. Пазём А₂—торфавы і непасрэдна падсьцілаецца глеем. Гэта зона або асокавыя рознатраўі або згуртаваньняў: Carex Goodenoughii, Carex caespitosa, Carex gracilis, або Agrostis canina. Усе гэтыя згуртаваньні рэзка адрозьніваюцца паміж сабою ня толькі відавым складам, гушчынёю травастой і колькасьцю паветрана-сухое масы, але таксама махавым насцьілам і кісьліннасьцю глебы. У межах гэтых згуртаваньняў маса хістаецца: ад 103,5 да 393,5 грам на кв. мэтр. Кісьліннасьць пазёму А (на глыбіні 10 см.) вагаецца ад 5,51 да 5,83. Асобна выдзяляецца кісьліннасьць згуртаваньня Carex caespitosa, якое разьмесьцілася на карбанатным саланчаку асяродкавае зоны Натальінскае сенажаці; кісьліннасьць глебы гэтага згуртаваньня на глыбіні 20 см.—8,23, а на глыбіні 20 см.—6,64.

Больш аднастайная на ўсім працягу дасьледванай поймы асяродкавая зона, якая прылягае да калярэчышчнай зоны. Яна занята або згуртаваньнямі Aira caespitosa, або рознатраўем з перавагаю Aira caespitosa. Глеба гэтае часткі асяродкавай зоны аднастайная па свайму генэзісу, морфолёгіі і мэханічнаму складу. Гэта падзоліста-глеевыя глебы, якія ўтварыліся на слаістым алювіі; часта ўскіпаюць з паверхні. Кісьліннасьць глебы ў межах згуртаваньняў лугавіка хістаецца ад 7,13 да 8,32 для глыбіні ў 10 см. і ад 6,64 да 8,36 для глыбіні ў 20 см. Самі згуртаваньні адзначаюцца значнаю супольнасьцю відаў (65), добраю гушчынёю травастой і колькасьцю паветрана-сухое масы. Гушчыня хістаецца для верхняга ярусу ад 3,3 да 5,4, а для падседу—ад 10 да 16. Маса вагаецца ад 345 да 490 грам на кв. мэтр.

Калярэчышная зона, зона стракатых рознатраўяў, падзоліста-глеевыя і буйна-пясочных глеб. І ўрэшце, па самым беразе ракі Проні на сьвежых намыўных алювіяльных глебах раскіданы там-сям невялічкія згуртаваньні *Bromus inermis*, асаблівасьцю якіх зьяўляецца наяўнасьць ў складзе травастаю прадстаўнікоў сьмяцьцёвай расьліннасьці.

А.У.С.З.У.О.

Вследствие исследования можно констатировать, что растительные сообщества бассейна Проны характеризуются не только рельефом и зональностью, но и почвой и моховым покровом.

Кислотность (PH) также имеет влияние на строение и распределение сообществ.

Растительные сообщества сами различаются резко друг от друга не только по видовому составу, но и по плотности и количеству сухой массы.

Коротко резюмируя результаты исследования, можно сказать следующее.

Террасная зона всего исследованного района характеризуется в общем одинаковыми почвой и моховым покровом, так же, как и растительными сообществами. Почва здесь — подзолистая, нигде не встречается высокого уровня грунтовых вод и глеевый горизонт (вблизи деревни Сарытши н. д. деревни Чалыпы).

Кислотность в сообществах *Nardus stricta* + *Anthoxanthum odoratum* для террасной зоны следующая:

Лёссово-глинистый район	Горизонт А (глубина 10 см)	4,74—4,79
	„ „ В (глубина 20 см)	4,82—5,94
Район глинистого песка	Горизонт А (глубина 10 см)	5,02—5,51
	„ „ В „ „ „ „	5,23—5,85

Растительные сообщества сами различаются по видовому составу, но незначительными плотностями и количеством сухой массы характеризуются:

Плотность сообществ верхнего горизонта	1,4—3,6
„ „ „ „ „ „ „ „	4—7,5
Количество сухой массы на 1 кв. метр поверхности	126—142 гр.

Средняя зона бассейна Проны, где она непосредственно примыкает к террасе, и внешняя зона (если она есть) характеризуются влажными луговыми почвами и торфяными глеевыми почвами.

Горизонт А здесь заливается, он тонкий (10—15 см), содержит много глины и крупных песчаных частиц.

Горизонт А₂ — торфяной и непосредственно с глеем залегает.

В этой зоне встречаются цветущие сообщества с *Carex*, остатки *Carex Goodenoughii*, *C. caespitosa*, *C. gracilis* и *Agrostis canina*.

Все растительные сообщества различаются резко друг от друга не только по видовому составу, но и по плотности и количеству сухой массы, а также по содержанию влаги в почве.

Количество сухой массы в отдельных из этих сообществ колеблется от 103,5 до 393,5 гр. на 1 кв. метр поверхности.

Кислотность горизонта А (глубина 10 см) — от 5,51 до 5,83. Особенно высока кислотность в сообществе *Carex caespitosa* на карбонатно-солевой почве средней зоны луговой низины. Здесь (на глубине 10 см) она достигает 8,23, а на глубине 20 см — 6,64.

Наиболее типична эта зона там, где она примыкает к берегу.

Здесь она встречается с остатками *Aira caespitosa*, или с сообществами, в которых она доминирует, заселена.

Почва здесь также характеризуется своим происхождением, морфологией и строением.

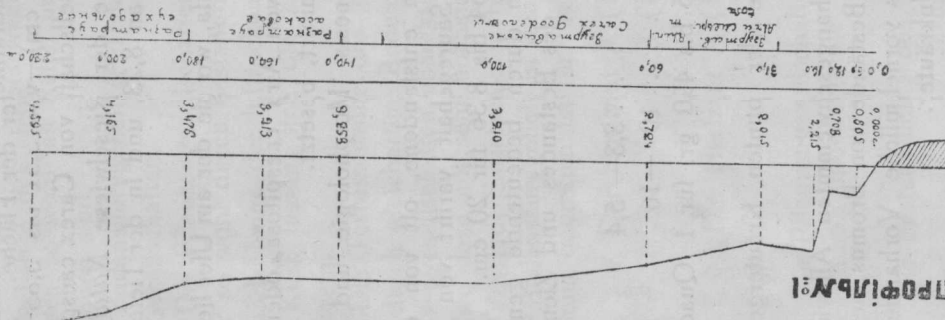
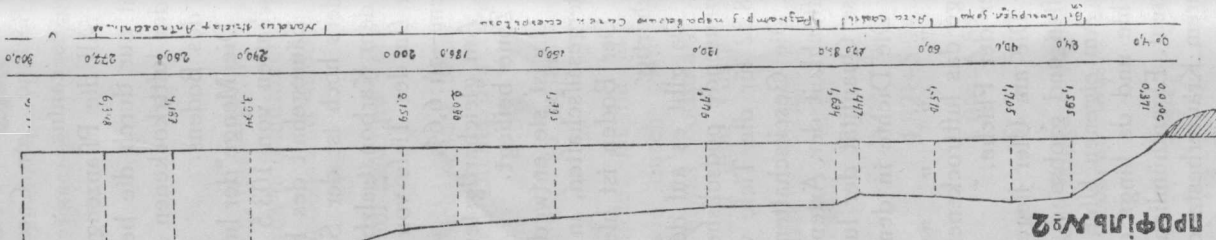
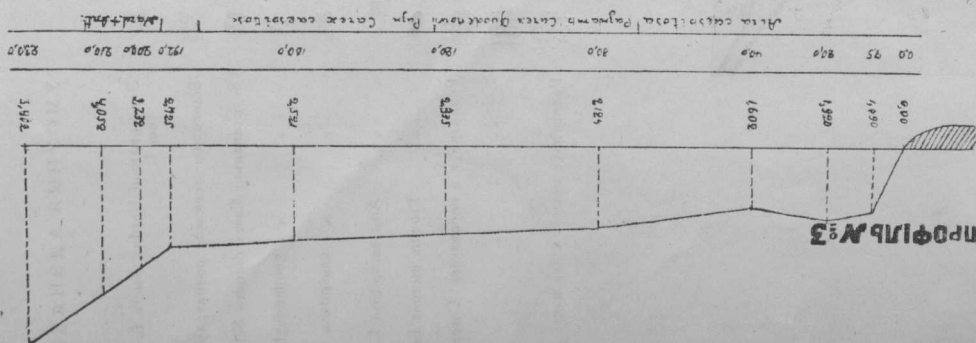
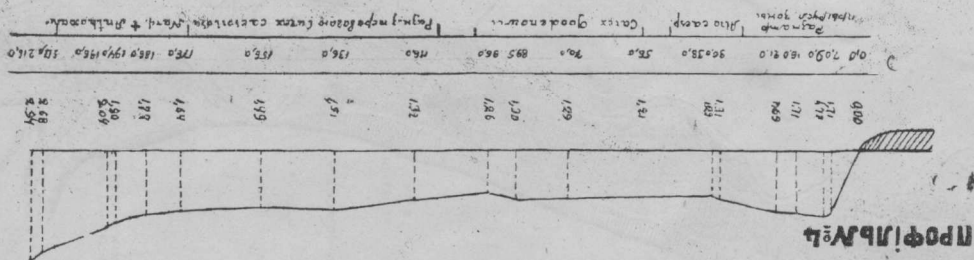
На ней встречаются на суглинках возникшие, часто с верхних слоев почвы подзолистые и глеевые почвы. Кислотность колеблется от 7,13 до 8,32 на глубине 10 см. и от 6,64 до 8,36 на глубине 20 см.

Сообщества сами отличаются значительной общностью видов (65), хорошей плотностью и довольно большим количеством сухой массы:

Плотность в верхнем горизонте	3,3—5,4
„ „ „ „ „ „ „ „	10—16
Количество сухой массы на 1 кв. метр поверхности	345—490 гр.

Зона, примыкающая к берегу, — это зона цветущих сообществ и грубопесчаных подзолистых почв.

На собственном берегу, на свежих отложениях, здесь и там встречаются небольшие участки *Bromus inermis*. Особенность участка — это наличие в его травянистом составе представителей сорняков.

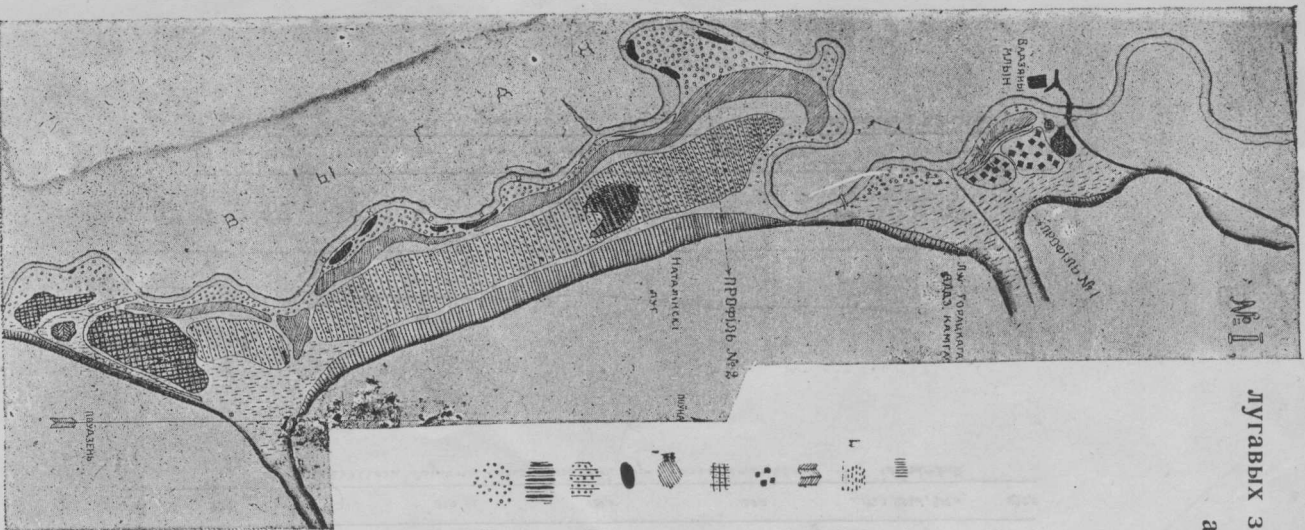

П Л Я Н луговых згуртаваньняў па рацэ Проні ад Горак да Іванова

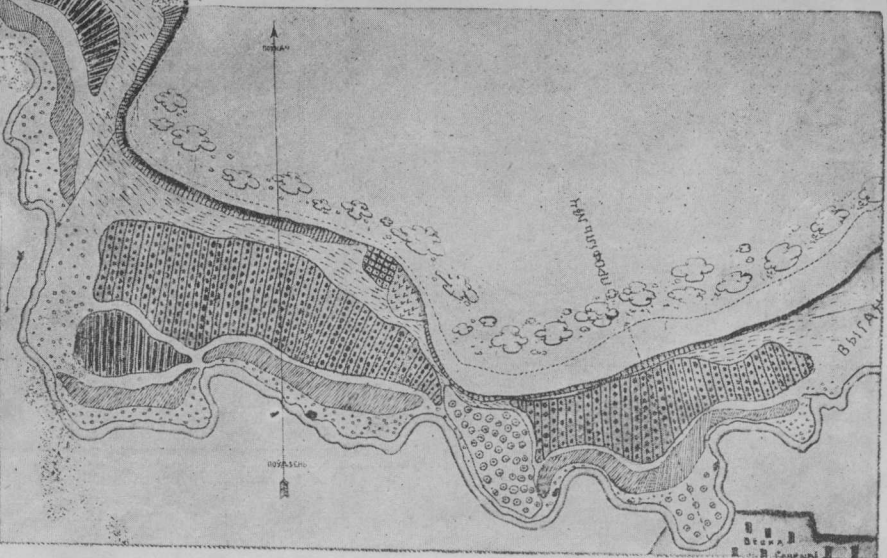

УМОЎНЫЯ АДЗНАКІ:

	Згуртаваньні <i>Nardus stricta</i> L. + <i>Anthox. odoratum</i> L.
	Вільготна-асаковае рознатраўе Згуртаваньні <i>Carex diandra</i> Schreb.
	" <i>Goodenoughii</i> газ.
	" <i>caespitosa</i> L.
	" <i>Aira caespitosa</i> L.
	" <i>Bromus inermis</i> Leyss.
	Рознатраўе з пераважаю <i>Carex caespitosa</i> L.
	" " " <i>Goodenoughii</i>
	Рознатраўе прыруса "ае зоны

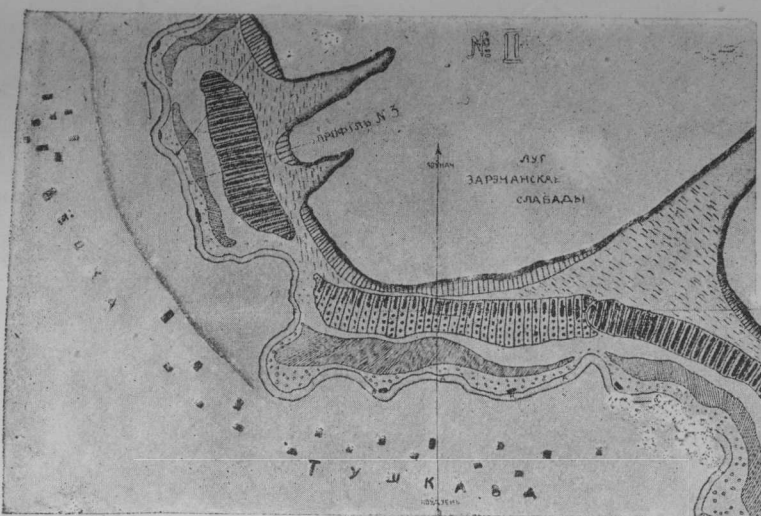

І в а н о в а

УМОЎНЫЯ АДЗНАКІ:

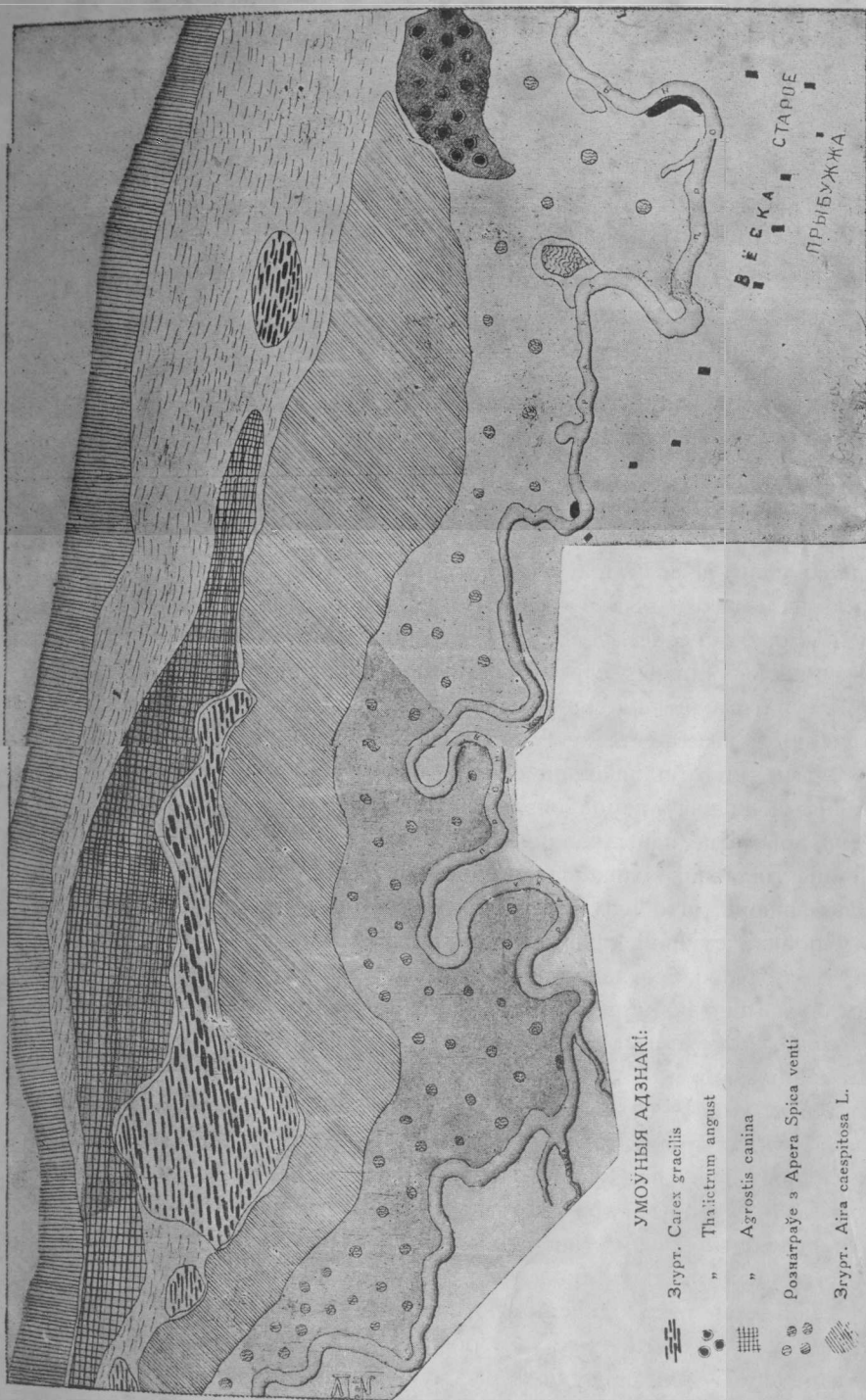
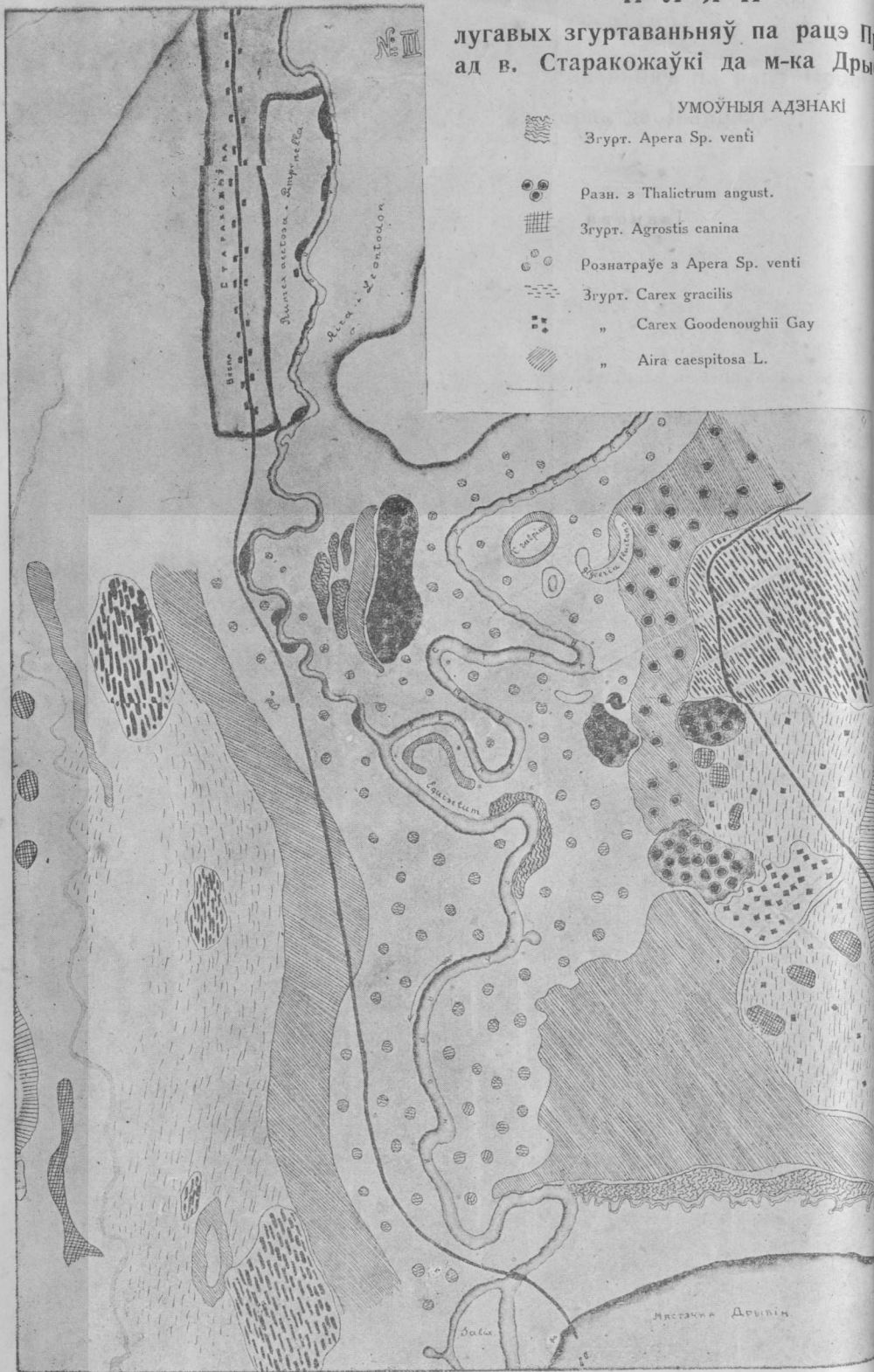
	Згуртаваньні <i>Nardus stricta</i> L. + <i>Anthox. odoratum</i> L.
	" <i>Aira caespitosa</i> L.
	" <i>Bromus inermis</i> Leyss.
	" <i>Carex caespitosa</i> L.
	Рознатраўе вільготна-асаковае
	" Прыруславае зоны
	" З пераважаю <i>Carex caespitosa</i> L.
	" " " <i>Goodenoughii</i>
	" " " <i>Rumex acetosa</i> L.

лугавых згуртаванняў па рацэ Пры-
ад в. Старакожаўкі да м-ка Дрыбін

УМОУНЫЯ АДЗНАКІ

- Згурт. Apera Sp. venti
- Разн. з Thalictrum angust.
- Згурт. Agrostis canina
- Рознатраўе з Apera Sp. venti
- Згурт. Carex gracilis
- " Carex Goodenoughii Gay
- " Aira caespitosa L.

УМОУНЫЯ АДЗНАКІ:

- Згурт. Carex gracilis
- Thalictrum angust.
- Agrostis canina
- Рознатраўе з Apera Spica venti
- Згурт. Aira caespitosa L.
- " Nardus stricta + Anthox. odor.
- " Bromus inermis Leyss.